

Привремена петражна комисија за утврђивање стања
у правосудним институцијама Босне и Херцеговине

Privremena istražna komisija za utvrđivanje stanja u
pravosuđnim institucijama Bosne i Hercegovine
Privremeno istražno povjerenstvo za utvrđivanje stanja
u pravosuđnim institucijama Bosne i Hercegovine

Број: 01-50-4-141-24/21

Сарајево, 27. 01. 2021.

, , , , ,
, , ,
35. . (1) (2)
(,, ”, . 79/14, 81/15, 97/15, 78/19 26/20),
2.

, 14. 06. 26. 06. 2019,

, 15. 05, 19. 05. 20. 05. 2020, , 24. 8.

(:
)

, 02. 02. 2021,
, 12 .

1. 23. ;
2. :
- , ;
- , ;
3. .

igor.bajic@parlament.ba

: 033 286 068
sonja.abdulovski@parlament.ba

e-mail :

- :
- /

Broj: 01-07-26-504-2/21
Sarajevo, 28.1.2021. godine

BOSNA I HERCEGOVINA PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE SARAJEVO			
PRIMLJENO: 28-01-2021			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
01-50-4-	141-24/21		

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
ZASTUPNIČKI DOM
Privremeno istražno povjerenstvo za utvrđivanje
stanja u pravosudnim institucijama Bosne i Hercegovine

PREDMET: Obavijest, dostavlja se

Veza: Vaš akt broj: 01-50-4-141-24/23 od 25.1.2021. godine

U svezi vašeg akta broj i datum iz veze želim vas izvijestiti da ministar pravde Bosne i Hercegovine Josip Grubeša nije u mogućnosti nazočiti svjedočenju pred Privremeno istražnim povjerenstvom zakazanim za 2.2.2021. u 12:00 sati. Naime, već smo ranije Privremenom istražnom povjerenstvu dostavili datume koji su ministru odgovarali za svjedočenje, međutim svjedočenje nije zakazano niti u jednom terminu koje smo vam dostavili, te je ministar u ovim terminima dogovorio i preuzeo druge obaveze.

S poštovanjem,

Sonja Abdulovski

From: Ured Ministra (MPR) [<mailto:Ured.Ministra@mpr.gov.ba>]

Sent: Tuesday, January 19, 2021 1:14 PM

To: Sonja Abdulovski

Subject: RE:

Poštovana Sonja,

Onda potvrđujem nazočnost ministra 25.01.2021. Ako možete zakazati sjednicu u 14 sati bolje bi odgovaralo ?

From: Sonja Abdulovski [<mailto:Sonja.Abdulovski@parlament.ba>]

Sent: utorak, 19. januar 2021. 12:56

To: Ured Ministra (MPR) <Ured.Ministra@mpr.gov.ba>

Cc: Igor Bajič <Igor.Bajic@parlament.ba>

Subject: RE:

Hvala Vam na informaciji!

Privremena istražna komisija će imati sjednicu 25. 1. 2021. U 13 sati. Na sjednicu komisije je pozvana predsjedavajuća VSTVBiH Sanela Gorušanović Butigan. Na žalost ona ne može drugim danima, pa ako bi ministar mogao u onedjeljak, bilo bi odlično... Bilo u 13 ili 14 sati?

From: Ured Ministra (MPR) [<mailto:Ured.Ministra@mpr.gov.ba>]

Sent: Tuesday, January 19, 2021 11:50 AM

To: Sonja Abdulovski

Subject: RE:

Poštovana Sonja ,

U dogovoru sa šefovima, dajem okvirne datume koji odgovaraju ministru, pa da se dalje možemo usaglašavati, a to su idući tjedan 26. ili 27.01.2021., ili tjedan iza toga 02.02. i 03.02.2021.

Čujemo se za daljne informacije.

Srdačan pozdrav,
Ured ministra

From: Sonja Abdulovski [<mailto:Sonja.Abdulovski@parlament.ba>]

Sent: petak, 15. januar 2021. 11:20

To: Ured Ministra (MPR) <Ured.Ministra@mpr.gov.ba>

Cc: Ines Krtalic <Ines.Krtalic@mpr.gov.ba>

Subject:

Poštovani,

Игор Бајић

From: Sonja Abdulovski
Sent: utorak, 02. februar 2021. 16:32
To: Игор Бајић
Subject: FW:

From: Ured Ministra (MPR) [mailto:Ured.Ministra@mpr.gov.ba]
Sent: Tuesday, January 19, 2021 11:50 AM
To: Sonja Abdulovski
Subject: RE:

Poštovana Sonja ,

U dogovoru sa šefovima, dajem okvirne datume koji odgovaraju ministru, pa da se dalje možemo usaglašavati, a to su idući tjedan 26. ili 27.01.2021., ili tjedan iza toga 02.02. i 03.02.2021.

Čujemo se za daljne informacije.

Srdačan pozdrav,
Ured ministra

From: Sonja Abdulovski [mailto:Sonja.Abdulovski@parlament.ba]
Sent: petak, 15. januar 2021. 11:20
To: Ured Ministra (MPR) <Ured.Ministra@mpr.gov.ba>
Cc: Ines Krtalic <Ines.Krtalic@mpr.gov.ba>
Subject:

Poštovani,

26. 5. 2020. godine konstituisana je Privremena istražna komisija Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH za utvrđivanje stanja u pravosudnim institucijama Bosne i Hercegovine. Cilj Privremene istražne komisije je da istraži stanje u pravosudnim institucijama u BiH, s posebnim osvrtom na sposobnost Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH da učestvuje u procesima neophodnim na putu BiH ka članstvu u Evropskoj uniji. Prema usvojenom zaključku Predstavničkog doma, Privremena istražna komisija ima zadatak da provede sve radnje potrebne za ostvarenje ovog cilja, u skladu sa Zakonom o parlamentarnom nadzoru i Poslovníkom.

Na 22. sjednici, održanoj 11. 1. 2021, Privremena istražna komisija jednoglasno je usvojila sljedeće zaključke:

1. Privremena istražna komisija poziva: predsjedavajućeg Vijeća ministara Bosne i Hercegovine Zorana Tegeltiju i ministra pravde Bosne i Hercegovine Josipa Grubešu, da se pojave na svjedočenju pred Privremenom istražnom komisijom na jednoj od narednih sjednica čiji će datum biti naknadno određen.
2. **Zadužuju se sekretari Komisije da stupe u kontakt s navedenim osobama, s ciljem razmatranja najoptimalnijeg datuma za njihovo svjedočenje pred Komisijom.**

Broj: 01-07-26-504-1/21
Sarajevo, 22.1.2021. godine

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

PRIMLJENO: 21-01-2021

Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
		01-50-4-141-23/21	

**BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
ZASTUPNIČKI DOM**

**Privremeno istražno povjerenstvo za utvrđivanje
stanja u pravosudnim institucijama Bosne i Hercegovine**

PREDMET: Obavijest, dostavlja se

Veza: Vaš akt broj: 01-50-4-141-23/23 od 19.1.2021. godine

U svezi vašeg akta broj i datum iz veze želim vas izvijestiti da ministar pravde Bosne i Hercegovine Josip Grubeša nije u mogućnosti nazočiti svjedočenju pred Privremeno istražnim povjerenstvom zakazanim za 25.1.2021. u 14:00 sati, radi neodgodivih obveza.

S poštovanjem,

ŠEFIKA UREDA
Ines Krtalić

Привремена истражна комисија за утврђивање стања
у правосудним институцијама Босне и Херцеговине

Privremena istražna komisija za utvrđivanje stanja u
pravosuđnim institucijama Bosne i Hercegovine
Privremeno istražno povjerenstvo za utvrđivanje stanja
u pravosuđnim institucijama Bosne i Hercegovine

: 01-50-4-986-24/21

, 02. 02. 2021.

10. (1)) („
”, 25/18), 188.
26/20) 3. (2)) („ . 79/14, 81/15, 97/15, 78/19

(:) 24. , 02. 02. 2021.

a

2015. 2020,

• :
• /

Привремена истражна комисија за утврђивање стања
у правосудним институцијама Босне и Херцеговине

Privremena istražna komisija za utvrđivanje stanja u
pravosuđnim institucijama Bosne i Hercegovine
Privremeno istražno povjerenstvo za utvrđivanje stanja
u pravosuđnim institucijama Bosne i Hercegovine

: 01-50-4-986-24/21

, 02. 02. 2021.

/

188.

(,, ”, . 79/14, 81/15, 97/15, 78/19 26/20)

(: ” “, ” “ a ” “, 24. , 02. 02. 2021.

- :
- /

: 01-50-4-986-24/21

, 02. 02. 2021.

10. (1)) („
”, 25/18), 188.
26/20) 3. (2)) „ . 79/14, 81/15, 97/15, 78/19

(:) 24. , 02. 02. 2021.

2018, 2017. 2016. , 2020, 2019,

• :
• /

: 01-50-4-986-24/21

, 02. 02. 2021.

188.

(„

”, . 79/14, 81/15, 97/15, 78/19 26/20

(:) 24. , 02. 02. 2021.

- :
- /

: 01-50-4-141-24/21
, 02. 02. 2021.

24.

(:) 02. 02. 2021, 12.00 .
:
, , , .
:
, , , .

1. 23. ;
2. :
- , ;
- , ;
3. .

. 1. 23.

23. .

/

.

,

:

-

2018, 2017. 2016.

2020, 2019,

,

.

-

2015. 2020,

,

,

, .

,

.

,

,

.

.3.

:

-

,

,

,

,

.

14.15

.

NEAUTORIZIRAN TRANSKRIPT

24. SJEDNICE PRIVREMENE ISTRAŽNE KOMISIJE PREDSTAVNI KOG DOMA PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BOSNE I HERCEGOVINE ZA UTVR IVANJE STANJAU PRAVOSUDNIM INSTITUCIJAMA BiH održane 02.02.2021. godine

PREDSJEDAVALI I

DAMIR ARNAUT

Dobar dan svima, otvaram 24. Sjednicu Privremene istražne komisije. Pozdravljam sudiju Šeledu, koji je tu i za ovu sjednicu ste dobili prijedlog dnevnog reda. Tri ta ke:

Dnevni red

1. Usvajanje zapisnika sa 23. sjednice,
2. Saslušanje svjedoka Josipa Grubeše, ministra pravde Bosne i Hercegovine, Nenade Šelege, sudije Suda Bosne i Hercegovine i pod tri,
3. Teku a pitanja.

Otvaram raspravu o dnevnom redu. Nema prijavljenih. Konstatujem u skladu sa Poslovníkom da je dnevni red kako je predloženo usvojen i prelazimo na prvu ta ku dnevnog reda, usvajanje zapisnika sa 23. sjednice Privremene istražne komisije.

Ad 1.

DAMIR ARANUT

Dobili ste prijedlog zapisnika. Otvaram raspravu o zapisniku. Nema prijavljenih. Ko je za usvajanje zapinsika? Konstatujem da je jednoglasno usvojen.

Ad.2.

Prelazimo na ta ku dva dnevnog reda, saslušanje svjedoka Josipa Grubeše, ministra pravde Bosne i Hercegovine. Privremene istražna komisija je zaprimila...Privremena istražna komisija je na svojoj 22. sjednici održanoj 11 januara 2021. godine odlu ila da pozove ministra pravde Bosne i

Hercegovine Josipa Grubešu da se pojavi na saslušanju pred Privremenom istražnom komisijom na jednoj od narednih sjednica te istovremeno zadužila Sekretarijat istražne komisije da stupi u kontakt sa ministrom s ciljem razmatranja najoptimalnijeg datuma za njegovo svjedočenje pred Komisijom. Sve ovo je rađeno u pisanom obliku i kopije te korespondencije imate. Sekretarijat istražne komisije je sa kabinetom ministra Grubeše usaglasio termin svjedočenja za 25.01.2021. godine za 14 sati i ta korespondencija je također dostupna svim članovima Komisije, te je odmah nakon toga sazvana 23. sjednica Istražne komisije za navedeni datum, a ministru je dostavljen zvanični poziv. Pola sata prije početka sjednice, 23. sjednice ministar Grubeša je obavijestio Istražnu komisiju da nije u mogućnosti prisustvovati sjednici, tu korespondenciju također imate. Istražna komisija je stoga odlučila na toj sjednici da ministra Grubešu pozove da se pojavi na svjedočenju pred Istražnom komisijom danas, 02.02.2021. godine u 12 sati, a u skladu sa pisanom obavijesti zaprimljenom iz kabineta ministra Grubeše prema Sekretarijatu komisije da mu navedeni datum, dakle, 02. februar. Korespondencija vam je također dostupna. Uprkos tome Istražna komisija je zaprimila akt iz kabineta ministra Grubeše da ministar nije u mogućnosti prisustvovati svjedočenju sa obrazloženjem u kojem se navodi da svjedočenje nije zakazano niti u jednom terminu koji smo vam dostavili, zatvoren citat, iako kako sam već rekao u korespondenciji je jasno da je drugi datum koji odgovara ministru Grubeši. Soga predlažem zaključak, koji glasi otprilike ovako kako sam vam pročitao. Imate svi prijedlog zaključka, sa još jednom rečenicom, s obzirom na sve navedeno Privremena istražna komisija konstatuje da nije ostvarena saradnja ministra pravde Bosne i Hercegovina Josipa Grubeše sa Istražnom komisijom. Otvaram raspravu. Nema prijavljenih za raspravu, ko je za usvajanje ovoga zaključka kako je podjeljen svim članovima Komisije koji su prisutni? Izvolite gospodine Borenoviću.

BRANISLAV BORENOVIĆ

Znači, narodnim riječnikom rećeno ministar odbija da se pojavi i opstruiše svoje pojavljivanje na sjednici Privremene istražne komisije što znači da pokazuje svoj odnos, opstrukciju negiranje i odluka Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine koja je formirala Privremenu istražnu komisiju, na kojoj su mnogi dolazili, bili i razgovarali sa nama. Da to pojasnimo zbog ljudi koji se nalaze u ovoj sali.

Ja sam pročitao email koji dostavljen, prosljeđen meni u kojem je iz kabineta Grubeše jasno rećeno da mu odgovara termin, ne znam 26, 27. januar, ako ne taj onda, kako piše tjedan iza 02. ili 03.

februar. Na bazi toga smo i sazvali Privremenu istražnu komisiju na kojoj smo se evo pojavili 02.februara kako je odgovaralo ministu i ja mislim da krajnje neprimjenjeno, neodgovorni i naozbilno od strane nekoga ko je član Savjeta ministara Bosne i Hercegovine i to sam htio da kažem. Prihvatam vaš zaključak, naravno.

DAMIR ARANUT

Hvala vam. Upravo na bazi tog emaila smo na prošloj sjednici Komisije, kao Komisija odlučili da sazovemo ovu sjednicu, na današnji datum i da pozovemo gospodina Grubešu da se danas pojavi. Sekretarijat nas je obavijestio da su ti datumi raspoloživi, 02. i 03. i ja sam također zaista zabrinut ovakvim odnosom, prvo je usaglašen jedna termin, pa je pola sata doslovno prije sjednice je došla obavijest da ministar nije u mogućnosti prisustvovati, mislim da piše zbog ranije preuzetih obaveza, i onda smo zakazali u skladu sa ovim terminima i onda smo obavješteni da nismo zakazali sjednicu niti u jednom terminu koji nam je dostavljen, što je doslovno neistina jer nam je upravo dostavljen 02. februar kao jedan od ponuđenih termina. I stoga ja predlažem ovaj zaključak i molim da sekretarijat Komisije, ovdje sve piše u prilogu, uz zaključak kad se postavi na web stranicu, svi ovi materijali budu priloženi, dakle i email korespondencija i sva pisana korespondencija koja se tiče pitanja i odgovora ministra Grubeše i njegovog kabineta. Gospodine Begiću, izvolite.

ZLATAN BEGIĆ

Poštovani predsjedavajući i poštovane kolegice i kolege, poštovani predstavnici medija, ja predlažem da mi kao članovi Privremene istražne komisije i kao zastupnici u Predstavni kom domu pokrenemo proceduru smjene ministra Grubeše zbog odbijanja saradnje sa ovom Komisijom i zbog svega onoga što on nije radio sve ove godine dok je obavljao funkciju ministra u Vijeću ministara Bosne i Hercegovine. To je naravno, nešto o čemu možemo donijeti poseban zaključak ili o čemu se možemo konsultovati zajednički pred sjednicu Parlamenta, hvala lijepo.

DAMIR ARNAUT

Hvala gospodine Begiću. Ako sam dobro shvatio, vama je ovaj zaključak prihvatljiv ukoliko idemo onda.

ZLATAN BEGIĆ

Da, da..

DAMIR ARNAUT

Da taj zaključak da ga Komisija dostavi Parlamentu ili da ovo drugo kako ste rekli da se konsultujemo pa eventualno kao grupa poslanika na Parlamentu.

ZLATAN BEGI

Pa evo ja sam spreman da prihvatim ono što ovdje već inače smatra da je optimalno, ali mislim da bi bilo efektivnije ukoliko to uradimo kao grupa poslanika koja čini ovu Komisiju. Hvala lijepo.

DAMIR ARNAUT

Ima li još prijavljenih za raspravu. Mislim da je sada gospodin Begi formulisao prijedlog zaključka, i onda sam ja obavezan staviti na glasanje. Da li imamo ovdje neki konsenzus oko toga ili imamo bilo kakve suprotne stavove? Gospodine, izvolite.

ALMA ČIČIĆ

Pa meni je žao, ja bih rado, stvarno bila za taj zaključak i podržala bi da nisam jedina iz pozicije u ovoj komisiji da zajedno sa HDZ-om i SNSD-om ne dobijemo vlast u Vijeću ministara i ja u biti sudržana na glasanju oko tog zaključka, ali ja vjerujem da su svi članovi Komisije i da vi možete na toj liniji izglasati taj zaključak, ali evo molim vas da me razumijete. I ja isto smatram da ministar ništa nije uradio u ovom mandatu, da ne mogu da procijenim da li je njegovo neodazivanje na sjednice naše Komisije namjerno, da ne želi da oda neko poštovanje zakonitosti rada ove Komisije, tako da evo bit ću sudržana, vi imate dovoljan broj ruku da takav zaključak izglasate.

DAMIR ARNAUT

Hvala gospodine, ovo je više nego korektno, potpuno je razumljiva vaša pozicija u vladajućoj koaliciji i zaista cijenim ovo što ste rekli. Pokušavamo na Komisiji, koliko je to moguće zadržati izvanokvirnu političku poziciju - opozicija ali ovo je u svakom slučaju razumljivo. Hvala na ovom obrazloženju. Gospodin Begi, izvolite.

ZLATAN BEGI

Pa evo vrlo kratko, ja naravno poštujem stav kolegice Milošević, me utim ja bih podsjetio da i Demokratska fronta ima svog ministra u Vijeću ministara, ovaj, dakle mi činimo dio vlasti na državnom nivou, ali ja sam isto tako spreman pokrenuti proceduru smjene ministra iz Demokratske fronte ukoliko on ne bude radio svoj posao kako treba da radi po Ustavu i ukoliko ne poštuje tijelo koje mu je dalo povjerenje. Eto toliko, hvala lijepo.

DAMIR ARNAUT

Hvala gospodine Begiću. Evo onda ako nema više prijavljenih za raspravu ja stavljam na glasanje ovaj zaključak koji sam ja predložio. Dobili ste ga svi u pisanom obliku. Molim ponovo, znači sastavni dio zaključka su svi pisani prilozi koji su navedeni. Molim sekretarijat da kada bude postavljao zaključak na veb stranicu da sve te priloge postavi jer iz njih je jasno vidljiv historijat te korespondencije sa ministrom odnosno njegovim kabinetom.

Ko je za ovaj zaključak kako sam ga ja predložio? Konstatujem da je ovaj zaključak usvojen jednoglasno. Sada stavljam zaključak gospodina Begića, možete li nam samo formulirati gospodine Begiću radi stenograma ovaj zaključak.

ZLATAN BEGIĆ

Pa evo molim vas da mi i vi pomognete. Onaj „predlaže se smjena ministra pravosuđa, pravde, izvinjavam se ministru pravde u Vijeću ministara Bosne i Hercegovine iz razloga loših rezultata rada, te neodazivanja na saslušanje pred Privremenom istražnom komisijom formiranom od strane Predstavništva kod doma, a povodom rezultata rada koji nisu zadovoljavajući.

DAMIR ARNAUT

Hvala gospodine Begiću. Stavljam i ovaj zaključak na glasanje, ko je za? Jedan, dva, tri, četiri, pet, šest za, suzdržanih jedan, protiv nema. Konstatujem da je i ovaj zaključak usvojen. I s obzirom, kako je iz svega navedenog jasno da gospodin Greubeša nije tu. Imam zadovoljstvo pozdraviti sudiju, gospodina Nenada Šećeru koji ovdje pred Istražnom komisijom. Hvala na dolasku, hvala na saradnji sa Komisijom, za vaše izdvojeno vrijeme.

Ja ću vas zamoliti da uskladite sa Poslovníkom i sa dosadašnjom praksom Privremene istražne komisije date osvrt, slobodno uzmete vremena koliko mislite da vam je potrebno, na stanje u

pravosu u u Bosni i Hercegovini, s posebnim osvrtom na mogu nost Bosne i Hercegovine da odgovori izazovima koji se nalaze na našem putu prema Evropskoj uniji, dakle, konkretno vladavina prava, a onda emo otvorti, opet kažem sa ustaljenom praksom Komisije, o tome raspravu i lanovi Komisije e biti u mogu nosti da vam postavite pitanja i eventualno daju neki svoj osvrt. Hvala vam još jednom na saradnji sa Privremenom istražnom komisijom. Sudija Šalada izvolite. Damir Arnaut, imate na mikrofonu ispred dugme.

NENAD ŠELEDA

Evo, e hvala. Nisam vidio u mom sudu je malo drug ije, ali to nisam nešto tehni ki obrazovan. Još jednom dobar dan svima, i nisam znao šta je tema ali sada kada znam šta je tema ne znam kako da krenem, ali o tome možemo pri ati ve eras do neke dobi.

Mislim da je pravosu e u našoj državi je loše organizovano. Šta ho u da kažem? Ako govorim da recimo po žalbi se rješava i eka na rješenje po žalbi pet godina. Je li to normalno? To uopšte nije normalno i ljudi gube i strpljenje i sve ostalo i nezadovolni su. E sada šta re i. Dakle kada govorimo o mom sudu na kome sam ve ili tek šesnaest godina, onda ho u da kažem da u mom sudu, Sudu Bosne i Hercegovine zna i, a ja sam na organizovanom kriminalu i opštem kriminalu, ni jedno vije e odnosno sudija pojedinac nema nezakazan predmet. Šta ho u da kažem, da smo po prili no ažurni. Ta no je to da neki predmeti traju godinu pa i više, ali opet ne mislim da je do suda. Ne kažem da smo mi bezgrešni ali i ostali griješe. Mislim da tužilaštvo koje nas prati, državno tužilaštvo, je lošije i to znatno lošije organizovano od nas. Situacija kada imate više optuženi, zna i više, recimo da sam u svom iskustvu imao gdje je bilo petnaest – šesnaest bilo optuženih, kada je neko od optuženih u pritvoru, tada predmet ide znatno lakše odnosno svi dolaze i svi to poštuju jer pritvor je pritvor. Kada imam sada predmet, i naravno ne u govoriti jer je predmet aktivan, i nije zakazan glavni pretres skoro godinu dana imate situaciju i imate formulaciju su enje u razumnom roku. Da li je to razumno kad duže od godinu dana, odnosno da eto skoro godinu dana nije bio glavni pretres, niko nije u pritvoru i pitanje je kada e biti ponovo zakazan. To je jedna situacija, druga situacija u kojoj bih govorio, o efikasnosti su enja, naravno imali smo na našem sudu i ameri ke sudije. Kod njih je to uobi ajno da se su enje dešava iz dana u dan odnosno jedan za drugim danom. Kod nas to nije uobi ajno, ak uobi ajno je da se dešava jednom sedmi mo, nekada, upravo govorim kada advokati pa i tužioci kalkulišu, onda je neko po dogovoru bolestan, ne do e, neko izmisli se razlog koji je relativno opravda i tako se su enje desi recimo jednom u tri

sedmice što naravno odugovla i apsolutno postupak. I to je ono što izaziva kontra situaciju od onoga što sam rekao, su enje u razumnom roku. Zatim ako govorim o KZ-u i ZKP zna i sada imate situaciju, ne sada nego po novom KZ da ošte eni na primjer, bio sam sudija i prije rata, a i u ratu, kada je ošte eni imao priliku da sjedi do tužica i da kada tužilac odustane od optužnice ili nešto sli no uradi, ošte eni je imao zakonsku mogućnost, ošte eni ili njegovo punomoćnik da nastavi taj postupak, mislim da gospo o olo je apsolutno upoznata, jer je bila na funkciji tužioca na tužilaštvu dva pa zna, ne mislim da ostali ne znaju, ali ne znaju tako neke pojedisnoti, imao je mogućnost na nastavi. Danas ošte eni po sada važe em zakonu apsolutno nije zastuplje kako je nekada bio zastupljen. To je jedna od situacija, jedna od mogućnosti, to naravno u izvjesno je u Evropskoj uniji da ne kažem u Americi, u ve ini zemalja u svijetu, da ošte eni nastavi da u esvuje aktivno u postupku. Zatim tre a stvar je da ošte eni u postupku, evo u karijeri ovih šesnaest godina ne znam jesam li ikada, ne ja kao sudija pojedinac ili vije e u kojem sam bio lan ili predsjednik je donijelo odluku o šteti koji je izvjesno po injena ili na injena optuženom, a iz razloga, jer naravno ponovo napominjem da Tužilaštvo ili ure uju i tužilac koji zastupa tu optužnicu ili koji je sa inio tu optužnicu nije prikupio dokaze na osnovu kojih bi sud mogao donijeti takvu odluku i odlu iti nego se ošte eni upu uje na parnicu, što je ponovo, strahovito, strahovito dug postupak. Pred naravno izvjesno op inskim sudom u nekim situacijama i Sud Bosne i Hercegovine može da odlu uje na osnovu ini mi se lana 7, ne u im na pamet lanove, da može da izabere predmet u kome e voditi postupak bez obzira na svoju nadležnost. Ne znam šta dalje da kažem ali ne želim da kažem ali ne želim da kažem da je sud idealan ali umalo da je tako i mislim da imamo jednu dobru organizaciju, kao što sam naglasio nemamo mi u krivi nim referatima, isto tako ni u referatu za ratne zlo ine. Evo javnost je saznala da je u prošloj godini predat šest optužnica. Koliko ja znam da Tužilaštvo Bosne i Hercegovine ima 70 tužilaca, zna i šest optužnica koje su naravno, da ne govorim o materijalnim propisima, ali po potvr ivanju optužnica Sud u narednih 30 dana mora zakazati glavni pretres. Zna i izvjesno da je ve sve zakazano, izvjesno je da i u drugim predmetima koji nisu rati zlo ini se dešava kao što sam ve rekao da su svi predmeti u toku.

Šta, dalje da nastavi i da govorim je da u mom sudu su uglavnom ljudi ili sudije sa odre enim iskustvom, ta na je i ta injenica da ima sudija koji su došli direktno sa op inskog odnosno osnovnog suda, no velika ve ina je došla sa odre enim iskustvom i da imaju odre ena iskustva. Da ne bih bio krivo shva en ve ina tužilaca, a ima ih cirka 70 su mladi ljudi. Kada kažem mladi ljudi ne mora biti iskusan u ovom poslu, ali su vrlo brzo, ako se to tako može re i napravili karijeru

i za vrlo kratko vrijeme postali državni tužioci. I sada ispada da kritikujem Tužilaštvo, nije mi to namjera, nego samo želim da bi i VSTV koji je po meni, po meni, mislim da bi trebao imati odjel za izbor sudija i naravno odjel za izbor tužilaca i da bi se tome trebalo znatno više posvetiti nego što se dosadašnji sastav VSTV posvetio tom problemu. Ne znam, ima li neko, šta bih još trebao da kažem, evo i to u re i kada sam došao za sudiju Suda Bosne i Hercegovine tada su došle i strane sudije. Bilo ih je iz raznih zemalja. Oni su bili podrška i sve je, bilo je naravno i stranaca tužilaca, i sve je drug ije funkcionisalo. Kad kažem drug ije, mislim da i vansuska vlast je malo drug ije to tretirala, bilo je sve na nekom višem nivou nego što je danas. Ne mislim da je ovo moj li ni stav, to je stav ve ine sudija naravno i tužilaca, a njihiovim odlaskom da je to, hajde da kažem sve splasunulo. Oni su prvo vrijeme bili samo u ratnim zlo inima, a kasnije su prešli i na organizovani kriminal. E sad ne znam šta dalje da pri am da iznosim, ima li nešto da me usmjerite, uputite, o emu bih dalje govorio pri ao.

DAMIR ARNAUT

Sudija Šeleda mislim da ste odgovorili ve na neka pitanja koja sam i ja htio postaviti na primjer bavimo se ve dugo na Komisiji da li je potrebno u VSTV razdvojiti izbor sudija i tužilaca, da se biraju , da jedni druge u suštini ne biraju, mislim da ste ve odgovorili. Mi emo sigurno imati još pitanja, ali eventualno prije toga ako imate nekih prijedloga kako unaprijediti stanje u pravosu u, jer nije samo percepcija javnosti loša, imamo zaista konkretne izvještaje, moožda njakonkretniji je bio ovaj zadnji izvještaj OSCE.a koji je možda ak i na neubi ajno direktan na in ukazao na konkretne probleme u sadržaju i ukoliko imate bilo kakav prijedlog kako to popraviti, osim ovoga što ste ve naveli, recite nam molim vas, a ukoliko želite i završiti imat emo i mi pitanja.

NENAD ŠELEDA

Ja, naravno nismo ograni eni vremenom, kada sam došao u taj sud neposredno nakon mog dolaska, zna i prije otprilike šesnaest godina, napravljena je ili osposobljena sudnica etiri. Moj sud je se nalazi u bivšoj kasarni Viktor Bubanj, Ramiz Sal in, sudnica etiri to je bila kino sala. Tu je bio u ratu smješten Okružni vojni sud Sarajevo kome sam, i tom sudu bio sudija, pa znam i tu pojedinost. Nakon toga je sagra ena po donacijama Evropske unije sudnica broj 6 t.j. ona je sasvim iznova izgra ena i to su dvije sudnice gdje se jedino može suditi, gdje ima više od dest optuženih, zna i ima svega osam sudnica, imamo znatno više vije a. To nije ono što ste me vi pitali ali kad sam

gledao, nisam putovao, ve ina mojih kolega je proputovala, hadje da kažem svijet, ne u re i svijet nego zapada pa je tamo uobi ajno da neko vije e ima svoju sudnicu i da to radi na na in da sedam dana se sudi. A zašto se ne bi moglo suditi iz dana u dan neki predmet koji je hitan koji je bita, i u vezi s tim mi imamo manje sudnice gdje naravno može da bude 1 do 2 ili tri optužena ili etiri, ali je to probelem što imamo više predmeta i to je jedna tehni ka situacija zbog koje se ne može tako esto suditi odnosno treba ekati 7 do 10 dana da bi se isputila tehni kam mogu nost. Naravno da smo jedan od, da ne kažem jedan od, ve jeda od, u tehni kom smislu najopremljeniji sud i što se toga ti e mi nemamo apsolutno nikakvih problema. E sad šta dalje da vam kažem.

BRANISLAV BORENOVI

Samo da pojasnimo, ho ete da kažete da nema svaki dan su enje zato što nemate tehni ke mogu nosti ali razli itih procesa?

NENAD ŠELEDA

Jeste, jest.

BRANISLAV BORENOVI

Aha, to je razlog.

NENAD ŠELEDA

To je razlog zašto nema, da kažem iz dana u dan. Zna i imate situaciju, kada je pritvor u pitanu, tada se forsira, forsira, zna i poštuje se ono su enje u razumnom roku, no, kada nije pritvora, kada je više optuženih, zna i. Pazite petnest optuženih, to je, to su. Zna i ve ina je oženjena, ima djecu, pa je dijete prehla eno, pa nije doša, da li je to razlog, ovaj ho e u džamiju, onaj ho e u crkvu petkom i tako dalje, sve su to razlozi koje morate cijeniti, e sad profesija sudijem, naravno i tužioca vam je takva da ne možete se zamjerati ljudima svi e vam zamjeriti ako ne iza ete u susret, ne pružite mogu nost, a to je strašno sukupo, kada kažem strašno skupo. Ako imate petnestak optuženih ra unajte od toga da je sigurno polovica, a recimo da je zapje ena kazna 10 godina i više, tada optuženi mora imati branioca, a ako ga nije izabrao mora mu se postaviti po službenoj dužnosti. E sada zamislite ako je pola branioca po službenoj dužnosti to je kad izra unate jedan takav pretres Bosnu i Hercegovinu košta, 380 maraka je jedan pristup, sad vi izra unajte koliko je

to para, a sada ukoliko se odgodi zbog toga što neko nije došao, 50 % branioci imaju mogućnost da naplate to su cifre enormne cifre i da je to strahovito puno para i da niko, neko izvjesno da, ne razmišlja koliko to košta. E sad nekada je to i opravdano, a nekada, moram i to reći i nije opravdano. I šta hoću da kažem, naravno da ovaj ne bih htio da me krivo shvatite, nemam ništa lično ni protiv koga, ali misli da organizacija Tužilaštva bi trebalo, pazite tužilac normalno, lina vijeće a ne može niko zamjeniti ili vijeće, tužiocima se mogu zamjeniti. Zna i može zastupati optužnicu bilo ko od tužilaca od glavne tužiteljice pa do bilo koga, ali i oni vrlo često odgađaju u smislu, neke hajd da kažem bolesti ili neegregreg. Evo danas je recimo, neću imenovati klegu kojem je umrla majka i koje neće biti u narednih pet dana, ali da se neko, naravno zavisi od vrste predmeta, da će to propasti, par ročišta, ponovo u situaciju onih, kako kažem materijalne strane i para. Postoji uvijek situacija što mi profesionalci, nadam se, i naravno da će me gospođa olo razumjeti. Kada imate odgodu znate da će doći drugi tužilac, ja sugeriram, dajte da promjenim slijed izvođenja dokaza, pa ćemo ulagati materijalne dokaze, zna i logicira, ne treba čak ni pravnik da bi se to uradilo. Imate papir, pročitajte o čemu se radi i stavite na grafoskop, pitajte stranke o primjedbama, sve se tonski snima, zna i sve je zabilježeno i uložite taj materijalni dokaz. Eto to je recimo isto jedan od primjera kad kažem da se ne odgađaju i ne propada ročište je su to enormni, enormni iznosi novca koji se troši. Naravno ne želim u ovom svom izlaganju, u ovom svom iznošenju stvari da spominjem imena, ali recimo, želim i to da kažem, recimo imali smo francuskog sudiju koji nam je objasnio, mi imamo par advokata koji se pojavljuju na našem sudu i koji su stalno branioci po službenoj dužnosti. Oni zarađuju enorman novac. E sad mi je taj sudija objasnio kako se to kod njih dešava, zna i, imamo i spisak branilaca koji se, ako oko osumnjičeni odnosno optuženi nije izabrao branioca. Recimo moje iskustvo, ja pošaljem svoju saradnicu da si ide u pritvorsku jedinicu i da optuženi zaokruži tri branioca, zna i, recimo, da je jedan na vikendu, jedan prehladen i tako dalje, idemo da se po slijedu poziva koga je on prvog zaokružio, drugog i trećeg. E sad mi se dešavala i ova činjenica s tim što neću spominjati imena, naravno ni tužilaca, ni branilaca a ni sudija. Dešava se da kada osumnjičeni dođe da bi dao iskaz, jer ga sudija za prethoni postupak mora saslušati u roku od 24 sata, on zaokruži toga pa onda promjeni svoj stav i kaže da hoće drugog branioca, ja bukvalno tada mu ne izlazim u susret je kažem da bukvalno niko nije vršio pritisak, ni koje vrste, niti sam ga vidio, zna i on je izabrao. Ali o čemu se radi, zna i, to ne mogu tvrditi na pouzdan način jer nisam to utvrdio, zna i da osumnjičeni da mu je sugerisao, recimo sudski policajac da ne uzme Muju nego Sulji ili da neuzme. Eh moja odluka je na takav način.

Zna i osumnji eni imali ste mogućnost, ima ne znam toliko i toliko na listi, vi ste odlučili, sad izaberite ga ako mislite. Ali ja nemam para to je skupo, e pa izabrali ste nema. I to mislim da je jako važno jer mislim da ima jako puno dobrih, dobrih advokata odnosno branilaca ali se to u suštini, govorim na mom sudu svelo na svega njih par. Ponavljam, ne želim, da spominjem naravno njihova imena, ne želim da spominjem njihova imena naravno, tužilaca iako sam bio kritičan i prema Tužilaštvu odnisi tužiocima je li. E sad ne znam, ne mogu biti kritičan prema sebi, ne znam šta bih se kritikovao. Prošli put kada sam imamo zakazano bio sam prvi put u životu na bolovanju, a imam etrdesetu godinu aktivnog staža i ne mogu da kritikujem kolege sudije. Mogu da ih pohvalim ili da kritikujem one sa kojima sam u višeru, a sa ostalim, naravno, znam ih kao ljude, kao prijatelje, ne kao profesionalce jer nisam saradivao sa njima. I još eto želim i to da kažem, kad ve govorim da se vrlo rijetko dešava na sudu da stanke u postuku, naravno i branioci optuženih traži izuze e nekoga od sudija, to se vrlo, vrlo rijetko dešava što mi je vrlo drago i što mi je jedna od, ne u re i pohvalna, jedna dobra strana suda odnosno sudija.

Da se ponovo vratim na ono što sam rekao su enje u razumnom roku i po žalbi u prvom stepenu, govorim u parnici, ne govorim u krivnom pravu, u parnici, da to traje pet godina. To je, to je stvarno, stvarno, enormno dugo. Pa ak znam i tu situaciji da recimo Op inski sud Sarajevo šalje svoje žalbe Kantonalnom sudu u Goraždu moji ima recimo vrlo malo posla, odnosno vrlo malo predmeta, i da ima mogućnost, a naravno da je to zakon predvidio, da se to dešava. E ne znam gospodine predjedavaju i da me opet malo, da kažem, da podsjetite šta bih sada trebao da pri am ili.

DAMIR ARNAUT

Imao sam samo jedno pitanja radi slijeda diskusije, kada su u pitanju branioci po službenoj dužnosti. Dakle, lista je duga ali u vašem iskustvu nekoliko njih se zna i pojavljuje u dosta predmeta.

NENAD ŠELEDA

Jeste.

DAMIR ARNAUT

Da li vaš dojam, mogu li se, bez pominjanja imena, da li ikada ste dojam da se bar neki ne mogu nositi efikasno sa tolikim brojem predmeta? Da li postoji ta opasnost da će trpiti odbrana zbog toga što neki branioci u datom trenutku jednostavno ima pretjeran broj predmeta?.

NENAD ŠELEDIĆ

Evo reću vam sljedeći primjer, znao sam nekada danas, današnja organizacija mogla suda imate dežurnog sudiju, za ratne zločine i za organizovani kriminal, znao sam u principu imate dvojicu sudija koji su dežurni poslije 16 sati, poslije četiri sata do ujutru do 8 sati. E sada nekada je bilo, ne znam do koje godine da je bio jedan dežurni sudija i imao je tri telefona. Meni se desilo da sam ja dežurni sudija i ima tri telefona i svoj četvrti, i zovu, ratni zločin, vikend je. Situacija je, vi ste isto pravni, pa ćete isto razumjeti, i kolegica je pravnik. Ratni zločin znam da je uvijek bio srbin, da kažem pravoslavac da je lišen slobode i da je priveden u Sud Bosne i Hercegovine. Znam da je bio, kad sam uzimao, ne sjećam se njegovog imena i ne mogu spomenuti, znam kada sam uzimao njegove lične podatke da je bio potpukovnik počinio i kad sam mu ponudio, odnosno za njim je bila raspisana potjernica pa je lišen slobode po potjernici, bila mu je postavljan braniteljica njegovog imena se ne mogu sjetiti i braniteljica je bila advokatica sa pala. Nažalost, žena je umrla, no meću kad sam ga pozvao u sudnicu, pozvao sam naravno i nju, on je rekao neću da me ona brani, spomenuto to je gospodin Žarko Vučković zvan Žara, ako kažem moj prijatelj bit će i udno on je 34, a ja 53 a znamo se od kada sam ja bio dijete. Šta hoćete da kažem? Tu su bili predstavnici, i naravno novinari i OSCE i više ne znam ni sam ko je bio. I sada ne znam ko je prigovorio, naravno bio je i tužilac, da advokat Vučković nije na list jer nije prošao kurs koji je organizovao, ne znam, ali nije bitno, ali je osumnjičeni insistirao da ga on brani, a sad ja logiciram kao pravni, i vi ste pravnik, ako je neko advokat jel ja trebam i ja na kurs da mogu braniti optuženog koji je načinio saobraćajni prekršaj ili ako sam advokat da li mogu braniti razne zločine ili šta da teoretišem. Ponovo neću imena, ali imamo sudiju koji je sudio saobraćaj, a nije imao vozački ispit. Znam ih par takvih, naravno neću ih imenovati. To je teza, ja sam naravno odlučio, odnosno on je izabrao branioca Bulića kojem je potpisao na licu mjesta u sudnici punomoć i ja sam to prihvatio, a kasnije kad smo diskutovali o tome kasnije, ja sam to postavio na opštoj sjednici suda kao problem i većina je bila na mojoj strani. Znao sam to je jednostavno tako i ja lično smatram da advokat koji u našoj državi može biti specijalista, i vi ste advokat bili i kolegica je bila tužiteljica. Znao sam i vi možete napisati advokat Mujo Mujić specijalista za saobraćaj, to može da stoji na tabli vašoj, vašoj, bilo kojoj advokatskoj tabli, ali ne znao sam i da ne

morate i ne možete zastupati razvod braka i utvrđivanje oštva ili šta ja više znam. Eto i to sam smatrao kako da kažem da bi to malo trebalo zakonom regulisati. Mislim da bi moglo se dopuniti, mogao dopuniti i KZ i ZKP, da budem jasan, da bi me svi razumjeli, hoću da kažem KZ to je naravno skraćenica, mi koji smo u ovom poslu znamo, to je krivični zakon, ZKP je Zakon o krivičnom postupku. Naravno, to je i naš ponašanja i materijalni propisi. Naravno da se, imamo da previše, da kažem previše, imamo državni, imamo državni KZ, pa Republike Srpske pa Federacije, pa više ne znam ni ja. Mislim da bi to malo trebalo, da ne kažem, ali samnjiti broj, da ne kažem. Puno, puno je sličnosti imaju i jedan i drugi, i naravno kada govorim i ZKP – Zakonu o krivičnom postupku i svim pravilima, da bi trebalo, nešto izmjeniti, dodati ili popraviti. Evo ne znam hoćete li me opet nešto upitati. Izvolite kolegice.

DAMIR ARNAUT

Gospođo, izvolite gospođo.

ALMA OLO

Pa ja ima nekoliko pitanja, a sva su vezana za ovo o čemu ste vi danas govorili. Nesumnjivo, iz vašeg izlaganja se vidi da imate ogromno iskustvo u pravosuđu, a ja mislim pravosuđe, biti sudija ili biti tužilac je usstvari zanat i ne može se to naučiti preko noći i ne može se to naučiti za godinu, za dvije, za tri. I osvrnula bi se na ono prvo što ste vi govorili o tužiocima, pogotovo na Tužilaštvu Bosne i Hercegovine, da su uglavnom mladi ljudi koji nemaju odgovarajuće radno iskustvo, prethodno radno iskustvo. Ja se slažem sa vama i mislim da i sudije i tužioci moraju napredovati u karijeri postepeno, od općinskog do državnog. I samo ću tražiti vaš komentar na ono što je rekla predsjedavajuća Visokog sudskog i tužilačkog vijeća na našem posljednjem saslušanju. Ona je rekla da je Sud Bosne i Hercegovine sud prvostepene nadležnosti i da ona misli da sudije sa općinskog suda mogu direktno ići na Sud Bosne i Hercegovine. Ja smatram da to nije u redu i to sama joj rekla jer Zakon o VSTV predviđa za sudiju Suda Bosne i Hercegovine najduže radno iskustvo poslije pravosudnog ispita, osam godina i misli da njihovo karijerno napredovanje sudija treba da ide postepeno od općinskog, preko kantonalnog u Republici Srpskoj preko okružnog, osnovnog, pa eventualno i Vrhovnih sudova entiteta pa tek onda Sud Bosne i Hercegovine. I voljela bih da mi vi kažete da li i vi mislite tako s obzirom da Sud Bosne i Hercegovine nije smao prvostepeni sud, on je sud i apelacione jurisdikcije, a apelaciona jurisdikcija u predmetima koje vi

sudite je veoma složena jer se tu radi o najtežim krivim djelima koja su propisana Krivim zakonom Bosne i Hercegovine, ali ne samo tim zakonom, vi možete suditi po članu 7 i za djela koja narušavaju i teritorijalni integritet, suverenitet, nezavisnost Bosne i Hercegovine, međunarodni subjektivitet, bezbjednost zemlje, a pogotovo ona koja narušava ekonomski sistem Bosne i Hercegovine. Pa eto volje la bih vaše mišljenje oko toga, a onda u postaviti još dva pitanja, ako mi predsjedavaju i dozvoli. I samo ovo molim vas, iskustvo prema Zakonu o VSTV, iskustvo tužilaca na nivou Bosne i Hercegovine, napravljna je distinkcija u odnosu na sudce Suda Bosne i Hercegovine, za tužioce se traži pet godina. Samo za glavnog tužioca osam. Misilite li vi da bi to trebalo biti u nivou sudija Suda Bosne i Hercegovine? Ja mislim da to uvijek treba da prati isti nivo sudovanja treba da prati tužilaštvo. Zna i ako je Tužilaštvo Bosne i Hercegovine uslovi za tužioca BiH trebaju da budu kao i uslovi za sudiju Suda BiH. Evo voljela bih da mi vi kažete šta vi mislite o tome.

NENAD ŠELEDA

Ja u vam re i sljede e, apsolutno se slažen sa vašom temom. Ja u re i sljede e. Ja sam recimo 84. godine, pri ratu kako je to bilo prije rata pa i u ratu. Zna i ja sam 84. godine postao sudija Opinskog suda 2 Sarajevo, vi ste bili tužilac na tužilaštvu 2, govorim, situacija je da je u tom periodu bilo da trebate da budete sudija, 10 godina sudija dabiste promjenili odnosno napredovali u karijeri, i naravno, tada na višem okružnom, sada Kantonalnom sudu, naravno da se gledao nacionalni sastav, naravno da se i danas gleda, što je apsolutno normalno. Ne možete imati samo sudije jedne nacionalnosti, mora ih biti više. U mojoj toj karijeri nemate situaciju da imate jednonacionalno vijeće. Konkretno u situaciji mog sada suda, je da ima najmanje hrvata i da tu u vijeće ima nekada nem hrvata, nego tu imate dva predstavnika jedno i jednog predstavnik drugog naroda. E sad to vam je bila situacija, govorim prije rata, u ratu je bilo šta je bilo, a to je bilo je svašta. Ovaj, o tome ne govorimo nego hoćemo o ovome što vi sada kažete. Zna i da bi neko bio tužilac Tužilaštva Bosne i Hercegovine, dovoljno je da ima iskustvo pet godina, ja vam ponovo kažem da ne u spominjati ni jedno ime, ni, najmanje od bivših državnih tužilaca znam gospođu u koja sada obnaša tu funkciju, a ostalim su bili, hajde da kažem drugari. I ne želim ni o njima da govorim ali znate šta ja razmišljam. Državni tužilac može sada poslati osobu koja će mene uhapsiti odnosno, pardon lišiti slobode. E sada on za to mora imati razlog, zašto to govorim. Ovo što govorim, zna i hoću da kažem jeste da glavni tužilac mora biti apsolutno obrazovan, mora sve da zna, mora imati

ogromna iskustva. Ja gospo u glavnu tužiteljicu kažem ni ostale, nisam ih, upoznao sam naravno i nju, a da li je to tako nisam sigurna. Ponovo ne želim spominjati imena, ali mogu spomenuti, vi znate evo spomenuo sam Žaru Bulića, ne želim, ne u pogotovo spominjati svoje kolege ali znate kada se diskutuje oslobađaju a, odbijaju a je li ovo, vi imate, vrlo malo se o tome diskutuje. Mislim da je smiješno da državni tužilac sa pet godina iskustva, od toga recim bio općinskom ili osnovnom sudu i radio na izvršenju, na razvodu braka ili parničnom, i došao i napunio je termin od pet godina i sada je ne znam on je državni tužilac. Mislim da je to nekad bilo, govorim prije rata, spomenuo sam deset godina, možete pitati koga god hoćete, i govorim o nacionalno, recimo kolegica Vasvija Vidović, evo uzet u nju da je spomenem, mi smo zajedno, zajedno, bili smo u istom odjeljenju ja sam bio parnični sudija, Vasvija nije, i ona je otišla vrlo, vrlo mala na viši sud zato što je spletom okolnosti trebala ta nacionalnost, i trebala situacija, trebala kombinacija i naravno da je to izuzetno obrazovana pravnica, eto uzeo sam nju za primjer me utim, kasnije se dešavalo, i danas se dešava da sudije sa općinskog suda i tužiocima, dobro sada je tužilaštvo na nivou kantona da vrlo brzo napreduju, a da, ja li ne mislim, da ne spominjem sada imena, bez određenog vremena iskustva vrlo brzo napreduju u karijeri i onda to za sobom povlači i sve ono što sam rekao, da nekada razmišljam. Znate kod oslobađajućih, da li je to situacija da li je tako napravio tužitelj, sačinio, napisao optužnicu da vi, jer bio sam i tužilac 14 mjeseci, i hoću da vam kažem da sudija ne razmišlja o imenu i prezimenu optuženog nego da razmišlja o činjenicama, i da vjerujete ovaj kada donosite odluku, bar ja govorim svoje iskustvo, a ne samo svoja nego i kolega, da i parnično i prije izricanja, Bogami teško se spava, ne da se teško spava, nego se razmišlja, koliko i tako dalje.

DAMIR ARNAUT

Završite vi pitanja gospo olo.

ALMA OLO

Ne mislila sam tri, ali postaviti u samo još jedno da i druge kolege imaju vremena. Govorili ste o tome kada optuženi bira advokata. On prema Evropskoj konvenciji ima pravo da izabere, vi mu date listu i on izabere, i malo ste natuknuli, kada mu može sudska policija možda na hodniku nešto došapne on to pokuša da to promjene. Da li možda insinuirate, je li vam ovo možda opasno pitanje da kažete da li eventualno postoji neka sprega između organa policijski organa i nekih advokata,

jer evo kao što smo vidjeli pristup sudu je 380 KM kada vi samo kažete da odga te ro ište on dobije 190. Jako je isplativo biti advokat po službenoj dužnosti, branilac po službenoj dužnosti. Da li ste možda osjetili da postoji srpega izme u policijskih struktura i nekih advokata pa da optuženi u krivi nom postupku biraju samo odre ene osobe je evo ja sam itala da jedan advokat za kojeg znam da nije dobar, barem ja nemam neko dobro iskustvo sa njim, zara uje ogromanan novac zato što ga preporu uje policija optuženim, jel vi mislite, i kako to možemo sprije iti, evo?

NENAN ŠELEDA

Kao što sam malo prije rekao što mi je objasnio taj francuski sudija, zna i i oni i njihovi sudovi, odnosno i njihova advokatsak udruženja, kao što mi imamo kantonalno udruženje advokata, i tako daje. Zna i ide po listi, recimo da ide advokat broj 1., 2 i sada potrošeno do broja osamdeset sada ide broj osamdeset i jedan ne može drug ije. I sada vidite jednu stvar, oni to su po meni strahovito lijepo riješili, zna i te pari taj novac koji oni zara uju, se odvaja i stavlja na jedan račun i svi oni advokati, sa tog računa, onaj ko nema novca za lije enje, za i za sve ostale troškove, sa tog se računa odvaja i pla a njihove životne potrebe. E sad u vam re i još jednu stvar, ja kada sam prvi put ušao u Centralni zatvor, ulazio sam i kako istražni sudija i kao advokat, ulazio sam i kao tužilac i uvijek kada škljocnu ona vrata ja se stresem i uvijek me strah. Znao sam uvijek upravnika i naravno sve ostalo i oni su mene znali što nije ništa sporno. Nemam nikakvu informaciju koja bi bila ta na i uvjerljiva, pogotvo ovdje javno govorim, na javnom mjestu i pred vama Komisijom, tako da bi bilo šta što bih ja rekao u šta nisam siguran moglo d aizazove razli ite komentare, posljedice i tome sli no. Zna i nemam nikakvu inforamaciju da bih to mogao da tvrdim ali imam saznanja koja ste i vi rekli. Zna i da je to uvezano sa naravno sa da kažem policajcima, sudskim policajcima odnosno stražarima, izvjesno da je tako. E sada ja nisam, bio sam u toku izgradnje, ali nisam bio u državnom zatvoru za koji je nadležan Sud Bosne i Hercegovine od kako je otvoren i ne znam kakva je tamo situacija. Znam da je poprili no popunjen i da je dosta zatvornskih stražara i policajaca obueno da je otvorena i ambulanta i da to funkcioniše na veoma, veoma dobar na in, ali razlog zašto nisam bio je ova Korona. Ne samo ja nego ve ina nas i naravno da emo svi oti i vidjeti, obi i i tako dalje, i tako dalja. S tim što kažem da u samom Sudu imate i jednicu za zadržavanje, gdje se osumnji eni dovodi i gdje može biti 24 do 48 sati pa onda biti upu en, a Sud BiH je imao situaciju prije otvaranja državnog zatvora, da uputi osumnji enog u bilo koju pritvorsku jednicu u Bosni i Hercegovini gdje naravno ima mjesta. E sad naravno ponavljam da

nemam nikakva saznanja vezano kao, ali imam nešto, to što ste vi rekli su i moja saznanja i ništa više i ništa pouzdanije jer bi naravno reagovao i naravno da su to enormna primanja pojedinaca koji ih ostvaruju eto na taj način zato što su stalno izabrani za branioce po službenoj dužnosti.

DAMIR ARANUT

Hvala vam. Gospodin Helez se javio pa onda gospodin Begić, pa onda, je li ima još prijavljenih? Onda gospodin Borenović pa ćemo vidjeti. Izvolite gospodine Helez.

ZUKAN HELEZ

Hvala vam. Gospodine predsjedavaju i koliko sam mogao razumjeti vi ste sudija Suda BiH u odjelu za organizovani kriminal, teški kriminal, opšti kriminal. Evo još jedanput, i ranije sam govorio, ne znam ko je bio ovdje ispred nas od sudija i tužilaca. Zna i mi smo druga država u Evropi, najnoviji podaci, po korupciji i teškom kriminalu, zna i samo jedna država je gora od nas, da bi me svi shatili, tako da se izrazim u tom segmentu, a vi kažete da sve rješava, šta god dođe ne može da se zadrži i tako dalje, i ono što se stalno ponavlja i ono što je dobro predsjedavajući, na onoj našoj sjednici u Mostaru, ustvari šta je ono NDI seminar, da smo kazali da jednom konačno dovedemo sudije i tužioce da licem u lice govore, ovaj jer ovdje kada dođu tužiocima kažu da nije do njih da je sve uradu i to ne mogu prihvatiti generalno isto što ne mogu prihvatiti da u početku što je gospodin rekao da nije do sudija to je do tužilaca. Ja sa 57 godina svojih imam prijatelja i tužilaca i sudija, znam i tužilaca izvanrednih ali i onih koji ne rade, isto tako znam i sudija koji fantastično rade svoj posao, znam sudija koji su i u kriminalu i tako dalje. Ovaj tako da, evo ja bih vas pitao, prvo, rekli ste da kod jednog težeg predmeta glavni pretres traje duže od godinu dana, ne morate reći ime i prezime, ko opstrujira, to su naši glavni problemi, ko je taj koji opstrujira da ne dođe glavni pretres i na koji način? To je prvo pitanje, drugo pitanje, da li znate tužiocima koji dobro radi svoj posao, bar jednog, jer da ne bude sve je do tužilaca, a do sudija nije ništa, i ne mogu da shvatim da ste rekli ljudi imaju potrebu da idu u džamiju, crkvu pa eto i zbog toga se to odgodi. Većina, ma znamo svi da ono obično ide rasprava u 9 – 10 sati, ne pita niko da li radite ili ne radite, morate doći. Pazite u koju smo situaciju mi sebe doveli, ne vrjerim da je tu u zakonu uporište, da kažete ovaj je na džumu, uz uvažavanje svih njih potreba, ili svakih drugih ili u crkvu ili da kažete ne može se spavati prije presude pa se razmišlja kolika će biti ta

presuda i tako dalje. Zar to nije ranije ta no utvr eno, argumentima, injenicam, na sudu dokazano i nema se šta razmišljati koliko ete nekome presuditi. Stoga ja mislim da uz ove odgovore koje o ekujem. Pazite i u njema koj ima džamija i crkva i ne može se vaditi na to. Daleko je efikasniji pravosu e. I ono što ja želim, re i u jedno svoje mišljenje zbog ega je ovo sve ovako tromo i sporo, jer ste i vi spominjali bivšu državu i bivši sistem, jer ste bili sli mo kao sada, bili ste u pravosu u, isto, a sada daleko to sporije ide nego ranije. Vrlo jednostavn, zato što je bio ja i policijski sistem, zato što je policija bila uvezana. Sad vam treba tri dana da nazove neko iz MUP-a Srednjobosanskog kantona onoga u Direkciji za koordinaciju policijskih tijela, i vi dok to, ovjek odavde može da stugne do Be a, Beograda i tako dalje. Zna ito je bilo sigurnije, granice bile neuporedivo sigurnije, od noga što danas imamo, protok kriminala, droge i svega ostalog lakše ide, puno toga na granicama se zaustavi i tako dalje, a sudije su ostale iste, zakoni su postali iz ove oblasti puno liberalniji, i ovo imamo što imamo danas. Me utim nije ovo, nije to opravdanje. Moramo initi nešto da nam bude svima bolje. Jer kad pogledate evo oko onog po službenoj dužnosti kako se odre uje. Potpuno isto kad se neko prima u državnu službu, zna i odredi se neko, nema veze što je ovaj najbolj od deset – petnaest koji su položili, ima najviše bodova. Onaj tamo u komisiji kaže ovo emo sedmog jer ima on po zakonu pravo. Isto ovako odabere se tamo po službenoj dužnosti dvadeset puta i on zaradi enormno, a ovaj koji eka tamo ne može ni jedanput. Vrlo jednostavno je rekao taj sudija iz Francuske u svakoj normalnoj državi je ure eno tako i ima neki redoslijed, ima neki kriteriji, kakvi su, jesu li oni, ali su kriteriji. Kod nas je ostavljeno pojedinu u svim segmentima. Zato mislim da se pravosu e ne razlikuje puno od ostalih svera, ostalih segmenata društva, obrazovanja, ne znam politike, ekonomije, privrede i tako dalje. Hvala vam.

NENAD ŠELEDA

Evo prvo u vam odgovoriti na ovo sljede e, zna i, ne u naravno spominjati, živ je predmet i evo sad e biti kad je po ela korona nismo imali glavni pretres i nemamo ga sada. Zna i u našoj sudnici etiri postavljeni su zaštitnici i u njoj se može suditi, ali ja sam pitao i ureduju u tužiteljici u predmetu i ona još nema namjeru da pošalje i da se zakaže glavni pretres, a u to predmetu jedan od optuženih je bošnjak po nacionalnosti i pretres rato što su iz razli itih dijelova Bosne i Hercegovine, pa onda da bi vam neko stigao iz Biha a, vi ne možete zakazati u 9 sati zato što on mora do i dan prije da bi preno io ako nema osobni automobil pa da po e u etiri ujutru, a nema

para da preno i, pa onda morate smisliti to negdje u jedanaest. To su sve opcije kojima bi trebali da iza ete u susret i recimo, ve ina, da ne kažem izlaze u taj susret da se skupe. A onda su te velike sudnice u kojima se može suditi kada ima više od deset optuženih, su zauzete. Kad kažem zauzete, u mom sudu imate prvu smjenu koja je otprilike, ne otprilike, po inje u devet, završava se u dvanest, ako tehnika promjeni situaciju onda je u pola jedan, jedan do etiri odnosno do kada to traje. Danas je to pomjereno tako da izme u dva su enja mora biti sat i po pauze da bi se sudnica provjetrila i u tehni kom smislu pripremila za novo su enje, i ovo, taj optuženik je bio bošnjak i svaki petak je bilo su enje, i tada je bila slobodna sudnica i on je insistirao da ide na džumu u 12, i naravno, ne samo kad sam ja u pitanju, ili moje vije e ili vije e u kojem sam ja lan, imaju svi pravo da komentarišu od tužilaca, branilaca, optuženih....

(muški glas)

Ima li drugih.??

NENAD ŠELEDA

Pa zauzeto je, zauzeta je sudnica, pa ja vam objašnjavam da recimo u to su enje je trajalo i trajat e ne znam još koliko ovaj, ali petak je ispao dan koji imamo slobodan i to je petkom, i onda ostali su se, ja ne znam ne samo ovaj ne samo vjerske obi aje bošnjaka, nego ne znam, nisam vijernik pa ne znam. Pa su ostali insistirali pa idu kad se završi, pa se tako završilo i ubije en je da ide kasnije u džamiju i to je jedna od primjera, ja vam, a ono što ste isto rekli ja bih volio da skupite, nije bitno, ja sam spreman sam da sjedim i pet tužilaca pa da diskutujemo ili da ja iznosim svoj stav i mišljenje, a da i oni iznesu pa da onda vidimo, ne kažem ko je u pravu, nego da sukobimo, su eljimo mišljenja pa da vidite, evo, pa da ako treba na emo i predmet koji naravno nije živ pa da kažemo evo vidite kako se ovdje de avalo. I ono što sam malo prije rekao, da li je optužnica, optužni akt, da li je sve bilo uredu i da li se moglo o ekivati da e tu biti osloba aju a presuda, ne znam šta ste vi po profesiji, što nije ni važno, ali ako ste sudac, sudija, vi ne možete suditi, vi ne gledate ni ime ni prezime ni ništa, vi gledate onaj papir, a to je optužnica i dokaze koji su uz nju. Ne sudite po osje aju nego po zakonu i vjerujte mi da je tako. Nekada do ete u situaciju da donesete osloba aju u presudu, a da niste kao ovjeku ubije eni u to, vi ne sudite na osnovu osje aja nego, kažem na osnovu materijalnih propisa.

DAMIR ARANUT

Samo mikrofoni gospodine. Gospodin Begić, izvolite. Samo komentar je bio.

NENAD ŠELEDIĆ

Ja uopšte ne sumnjam da matematičar nije pametan uvijek ili da pravnik nije ali šta da vam odgovorim. Uvijek, koji se bavi ovim poslom mora, mora, mora, svi ćemo mi otići u penziju ili se ne baviti tim ali valja prohodati ovim gradom, neko je sudija i u Zenici. E mene nije strah. Vidite kada nekog pošaljete na dugotrajni zatvor valja, vidite, ja sam bio, ja znam i Belu i Cacu i macu i koga veći svi su bili moji pacijenti znate, hodati aršijom u ratu. Ne znam jeste li vi bili u ratu ovdje, e ja sam bio znate. E pa eto ja nisam ranjavan, ali tražili su me da me ubiju, eto zato, što sam sudija, zato što sam držao u zatvoru, pritvoru i tako dalje.

ZUKAN HELEZ

A može li samo nešto da mi odgovorite evo pred, šta vi mislite kao iskusni sudija, evo dvije tri rečenice, ne morate dugo ako smo drugi po kriminalu u Evropi, a evo vi ste sudija top, nema dalje, u čemu je problem, šta je problem osnovni, ne sada da idemo u rat, nerat, Belo, Caco, šta je problem?

NENAD ŠELEDIĆ

Pod jednoj situaciji da bi sud sudio treba doći optužni akt, optužnica, a nekad je bio optužni prijedlog za djela to tri godine zatvora, to više nema po novom zakonu. Zna i sud radi ono što mu tužilaštvo dostavi. Ako tužilaštvo nije dostavilo, nisu bitni respiratori, nije bitno krađa automobila, zna i tužilaštvo je organ državni organ koji je stranka u postupku, druga stranka u postupku je optuženi odnosno osumnjičeni u fazi istrage, a sud sudi. Eto.

ZUKAN HELEZ

Isključeno mikrofoni.

NENAD ŠELEDIĆ

Vidite ja u re i u samo KTA što vama ništa ne zna i KTI, to su oznake predmeta u tužilaštvu, nedopustivo je da neki predmet u tužilaštvu stoji koliko god ho ete, a stoji. Imate zna i protiv nepoznatog izvršioca, protiv poznatog, protiv ovoga, protiv onoga i da ne ulozimo u analizu to ne bi bilo fer, ali zna i nije do suda to je do tužilaštva, kao državnog organa, kao organa koji pokre e situaciju, pokre e postupak da bi sud sudio.

ZUKAN HELEZ

Isklju en mikrofon.

NENAD ŠELEDA

Pa koliko god ho ete pitajte, e zato ono kada mi malo prije kažete vi odnosno konkretno sada ja, branim ili zastupam neku tezu. Ja spreman da ovdje bude bilo koji tužilac, govorim bilo koji, mislim na državne tužioce, može i kantonalni pa da razgovaramo. Ovo što ja sada govorim ovo je teorija ovo je, zna i ovo ne govorim nio emu što bi bilo nešto konkretno, ali ponavljam kolegica Alma olo bila je tužilac, tad je bio tužilac, a svi su zamjenici, danas je glavni tužioc, a svi su ostali tužioc. Ona je bila tužila tužilaštva 2. U vrlo važnom periodu mislim da je kraj rata, vide ne znam koji je broj tužilaca bio, ali je bilo znatno manje nego sada i ona zna šta zna i KTA, ona zna šta zna i krivi na prijava, krivi na prijava protiv anonimnog izvršioca, i tako dalje, S tim nema veze sud. Sud ima veze ukinutaje funkcija istažnog sudije sada se to zove sudija za prehodni postupak. Zna i tužilaštvo je stranka u postuku, a sudija u prethodnom postupku, to je alternacija istažnog sudije koji kontrolise rad tužilaštva. Da bi me shvatili, zna i tužilac da bi nešto uradio, tužilac je stranka u postupku, on mora nazvati sudiju za prehodni postupak pogotovo ako je to iza etiri, iza kraja radnog vremena i tažiti odobrnje / saglasnost, za pretres, za lišenje slobode i tako dalje. E sada kada se tesi meni, ne meni nego sudiji za prethodni postupak, sudija ne e i i u tri ujutru, zvonit e mu telefon, ali e kada do e u 8 sati na posao sa initi službenu zabilješku, navesti sve što mu je re eno i otvoriti predmet, a ak ako ga nazove policajac sa grani nog prelaza on mu mora pro itati naredbu, naravno, pošto ima iskustva pa policajac koji kaže da je dežurni, vi znate na kojim prelazima se to naj eš e dešava onda ita vam svu nego kažete naredba kao prošli put, dajte mi samo izreku naredbe i uredu. E zna i to je sudija za prethodni postupak to je bivši istažni sudija i zna i da bi taj sudija kontrolisao rad tužioca kao stranke u postupku i to su samo detalji, i naravno ne govorim o vašem IQ ili bilo ijem, ne matemati ara, ne fizi ara, ne doktora / ljekara

nego ljudi nemaju predstave ne znaju dešavanja zašto se to dešava. Vjerute mi, ne govorim o Sudu Bosne i Hercegovine, najmanje je tu do sudova e sada naravno da, ja ne znam koliko sada imam živih predmeta, ne znam, ali ne toliko da ih ne mogu sve da držimo pod kontrolom, ali recimo da sudija. Kad sam bio tužilac Kantonalnog tužilaštva Sarajevo ja sam dužio 700 predmeta, bio sam samo etrnaest mjeseci, nisam ih sve ni uspio prebaciti preko ruke, a recimo tužilaštvo Kantona 10, nema cijelo tužilaštvo 700 predmeta. E sada se tu malo pove ao broj tužilaca, govorim na kantonalnom tužilaštvom i da je bila neka organizacija. I bivša tužiteljica je malo ubrzala rad tog tužilaštva zato što se i sama angažovala ali ne bih o tome i evo niti želim njeno ime da spomenem. Zna im vama samo da kažem da sud, neuporedivo je sud i tužilaštvo. Ne može su sada u i u tužilaštvo i re i što nije ova prijava, krivi na prijava ažurirana, zašto nist pokrenuli istagu i tako dalje, ali to se dešava. Dešava se i u državnom tužilaštvu da ima predmeta koji stoje tri – etiri godine. E sada do koga je nemojte mene pitati.

DAMIR ARANUT

Gospodine Begi u izvolite pa onda gospodin Borenovi .

ZLATAN BEGI

Zahvaljujem predsjedavaju i. Ja bih se prvo zahvalio uvaženom sudcu što je danas izdvojio svoje vrijeme i ovdje došao da svjedo i pred ovom Komisijom. Naravno postoje sistemske stvari, u tim sistemskim stvarima veliku ulogu ako ne i presudnu igrala je i me unarodna zajednica od na ela materijalne istina, na kraju krajeva mi ovdje, mislim da smo blizu tridesetoj sjednici, ak i da nismo imali nikakvu predstavu da smo potpuni laici, do sad nam je jasno kako stvari idu. Sud sudni na osnovu onoga što mu tužilaštvo da, jednostavno to je taj sistem koji je napravljen. Jednostavno ono na što ja ho u da ukažem, a da nam ne pro e tek tako jedna stvar na koju je cijenjeni sudac upozorio, pri tome prave i brojne ograde, što je potpuno razumljivo kako zbog njegove pozicije tako i zbog toga što je rije o gotovo nedokazivoj stvari. O stvari koju je nemogu e dokazati. Ovo o emu je cijenjeni sudac govorio, a što se ti e odbrana po službenoj dužnosti, akademska zajednica je to primjetila još prije nekih 7-8 godina. Naime u emu je ke ? Mi smo esto puta, itava Bosna i Hercegovina kao neka vrsta laboratorije za za zapadno evropske zemlje gdje oni pokušavaju testirati neke modele, neke projekte koje bi bilo preskupo, pogubno po itav sistem testirati u vlastitoj zemlji. Šta zna i odbrana po službenoj dužnosti? To zna i pravo svakoga da

ima pravi no su enje, da ima odbranu, e sada pokušalo se u teorijskom smilu izjedna iti pravo svakoga bez obrzira na imovinsko stanje da može da bira onoga ko e ga zastupati. Naravno, ovjek koji ima novac on e izabрати onoga u koga ima najviše povjerenja, pa se željelo testirati na Bosni i Hercegovini kako bi izgledao kada bi se to pravo dalo i onome ko nema sredstva. 2015. godine, upravo o ovom pitanju provo eno je istraživanje u kojem sam i sam u estvovao, i bilo bi lijepo pribaviti rezultate tog istraživanja, ja ih negdje imam pokušat u ih pribaviti. Zna i to istraživanje se ticalo upravo odbrana po službenoj dužnosti. To je tada podržava USAID i Incijativa za vladavinu prava ameri kog udruženja pravnika. Naime, kroz to istraživanje sa pokazalo da maltene uhodan sistem, opet kaže kojeg je nemogu e dokazati. Gdje se ve pri prvom kontaktu sa osumnji enim se sugerira koji e se advokat uzeti u pogledu odbrane po službenoj dužnosti. E sad ja mogu zamisliti broj slu ajeva pred Sudom BiH, a sad zamislite broj slu ajeva pred kantonalnim i opštinskim sudovima gdje imate more jedno slu ajeva, gdje imate ljude koji su potpuni pravni laici, koji upošte ne zanju imena i prezimena adovakata. I onda se pokazalo da se dešava da jedan ovjek ima na desetine predmeta po službenoj dužnosti. Toliko ih ima da ak zaboravi na pojedina ro išta i naravno da je to onda antiteza pravu za pravi no su enje za pravi an postupak jer ne može kako treba da se posveti ni jednom predmetu i onda dolazi do pove anja broja nagodbi, to vam je ona pri a ko e se sa državom suditi, možeš dobiti kaznu, de ti nagodbu i onda ljudi nesvjesni šta zna i sudska nagodva u tom pogledu pristanu na to, pristanu da su u inioci krivi nog djela, iako možda nisu u inioci krivi nog djela. To se recimo zna dešavati kao negativna reperkusija svega toga. Dakle, pored suda, tužilaštva imamo i advokaturu, odnosno, nikada ne treba govoriti sud i tužilaštvo nego pojedinciiz tužilaštva, pojedinci iz suda, pojednici iz advokature. Ja znam da je ak advokatska komora imala prijedlog da se ide ak po abecednom redu da se ne bi desilo da jedan advokat ima na desetine predmeta, osrvaruje po nekoliko stotina hiljada, ak su bili i milionski iznosi u pitanju u jednoj godini, jer pazite država je najbolji platiša, najsigurniji platiši. Nije sigurno ho ete li vi kao advokat naplatiti svoje usluge od nekog pojedinca, od države ete naplatiti i advokatska komora je imala prijedlog da se ide po abecednom redu i da se ravnomjerno raspodjeljuju ti predmeti. ak kada se ušlo u analizu pravnih rješenja vidjelo se da je to tako i u zemljama razvije demokratije. Da mora biti ta ravnomjernost kako bi se ispoštovalo pravo na pravi an postupak da advokat po službenoj dužnosti ili branilac po službenoj dužnosti se može upustiti i adekvatno zastupati svakog pojedinca, a ne gomilati predmeti i onda u nekim slu ajevima savjetovati sklapanje nagodbi i tamo gdje nema mjesta jer to dalje uti e na ovjeka,

zna i da je osuđivan, da je počinio krivično djelo. To može dovesti do toga da negdje u budućnosti ne može zasnovati radni odnos, da ne može dobiti neke papire za odlazak u inostranstvo i tako dalje i tako bliže. Dakle, to je jedan problem koji se već i evo 2015. godine je bio projekat u kojem sam jednim dijelom i sam učestvovao, gdje je takav model zapravo implementiran u Albaniji na Kosovu, Makedoniji, Srbiji i Bosni i Hercegovini i te zemlje su bile obuhvaćene ovim projektom i slične intencije su se pokazale, odnosno slični pokazatelji. Da maltene pri prvom kontaktu države jel to bio MUP jel to bio tužilac, jel to bio sam sudija da se osumnjičenom sugerira kojeg bi advokata trebalo uzeti, i čak postoje indidije koje ja mogu izreći i naravno zbog svoje funkcije. Uvaženi sudija, ne bi bilo ni red da on to ovdje tako kaže, ali postoji indicija da se čak znaju i procenti u tom jednom nizu predlagača, određivača, utvrđivača koji konačno određuju ko će dobiti tuodbrnu po službenoj dužnosti i tako dalje. Pa upravo ja o tome dakle i govorim, da mi ovdje često puta govorimo o segmentima sudstva i tužilaštva. Tako je ovo što je cijenjeni sudac svo vrijeme pokušava da kaže, a to je da sud mora da sudi na osnovu dokaza koje mu tužilac donese. Tako je sistem postavljen, da često puta od optužnice i dokaza ovisi i odluka, valja se kretati u tim granicama. Ali ima i ovo, jedan problem, prije pet godina je rađen projekat na tu temu od strane vrlo ozbiljnih ljudi, vrlo ozbiljnih subjekata, Helsinški komitet za ljudska prava je također bio uključen, ali evo pogledajte kako kod nas procesi sporo idu, evo do dana današnjeg, iako su projekti rađeni, izvršene analize utvrdilo se da je to pogubno smislu daljnjeg korumpiranja i razvoja korupcije unutar, da tako kažem pravosudnog sistema, pa sve od ugrožavanja prava na pravičan postupak, jer se ljudima sugerije da prihvataju krivičnu odgovornost za klapanje sudske nagodbe da su odgovorni, a opet je to povezano sa normama, završeni predmeti, advokat naplatio, on na slobodi, ako je pod uvjetom, nije u zatvoru, njemu je bitno da nije u zatvoru, ali je on već sušen i vodi se kao neko ko je izvršilac krivičnog djela što može dalje uticati na njegov život, na njegovu karijeru i tako dalje. Dakle, nije riječ o nimalo problemu koji je jednostavan i koji je zanemarljiv. Čak naprotiv mislim da je vrlo važna priča ovdje i ja se zahvaljujem cijenjenom sudcu što je na to ukazao. U onoj mjeri u kojoj je on to mogao i evo dobro je da i mi znamo za tu vrstu problema. Ja sam siguran da su ovdje kolege već upoznati sa značajnim s tim u vezi, ali nekako nam je to promaklo, i mislim da se u budućem radu Komisije, a i svakako prijedlogu koji bude išao, da se moramo dotaknuti i toga jer postoje adekvatni prijedlozi advokatskih komora po abecednom redu da se predmeti dodjeljuju, i ponavljam to je tako i u zemljama zapadne demokratije koje su na nama trestirale ovaj model, koji se pokazao da je apsolutno podložan korupciji, u uvjetima u

kakvim mi živimo, a vjerujte da je takav istem i u drugoj nekoj zemlji vjerovatno bi se tu našlo prostora za neku vrstu manipulacije. Ustvari uloga sistema je da sprije i manipulaciju, a ne da je široko omogu i i da otvori joj širom vrata.

Ja nemam nikakvi pitanja samo sam htio da ukažem na ovu važnost i da se zahvalim cijenjenom sudcu što je ukazao na ovja problem koji dosista jeste veliki problem kod nas, a koji se esto od rugih problema ne vidi. Hvala vam lijepa. Izvinite ako sam bio preopširan.

DAMIR ARANUT

E hvala gospodine Begi u, slažem se i mislim drago mi je što ste sudija i vi, što je sudija otvorio pitanje i što ste vi elaborirali, zaista to jeste ogroman problem Bio je tema opsežnog istaživa kog novinarstva, tako er u nekoliko navrata, i evo ja se slažem sa ovim što ste rekli, i upravo sistem treba sprije iti zloupotrebe pogotovo kada prepozna da se dešavaju. Zna i ukoliko nema dokaza da neko zbog toga ode u zatvor, sama injenica da postoje saznanja oventualnim zloupotrebama ukazuje na to da treba popraviti. To je jedan od zadataka ove Komisije, na kraju i da složimo kockice i predložimo promjene tamo gdje mislimo da su potrebne. Gospodine Borenovi u, izvolite, vi ste se javili za rije

BRANISLAV BORENOVI

Hvala, ja se ne u ponavljati. Ja u predložiti jedan zaklju ak, jer na kraju krajeva jedino što nama ostaje u ovoj zemlji je da koristimo javnosti i da kroz sud javnosti skrenemo pažnju na zaista ozbiljne anomalije koje se dešavaju u pravosu u Bosne i Hercegovine i jako je dobro da imamo ovu vrstu saslušanja gdje možemo odre ene teme otvoriti i govoriti o anomalijama kako smo rekli kojih ima puno. Vi ste rekli jednu odli nu stvar sa kojom smo mi svi apsolutno saglasni da se nešto mora drasti no mijenjati u pravosu u kada je u pitanju ograni avanje jedne anomalije koja je prisutna, a to je da do beskona nosti tužilac može odugovla iti donošenje jedne kona ne odluke. To se mora nekao ograni iti i dati mogu nost da ošte ena stana nastavi krivi no gonjenje prema sudu sa adekvatnim sudovim, jer u ovoj zemlji je, vidjeli smo da godinama, godinama, ak se može desiti da tužilac decenijama drži odre eni prdemet bez donšenja adekvatne odluke ili bez podizanja optužnice koju e potvrditi ili ne e potvrditi sud i tu ste potpuno upravu. Mi smo predlagali, Parlamemt, Predstavni ki dom je usvojio zaklju ak da se zaduži Ministarstvo pravde, Savjet ministara da predloži odre eno rješenje da se uvede taj supsidijarni sudija ili neko rješenje koje e

omogući da pravda bude dostupna i efikasna u određenom roku. Jedno konkretno pitanje za vas kao sudija koji je iskusan, koji je imao mnogo, mnogo da kažem sudskih odluka, u estvujete u raznim sudskim vijećima. Za mene je nevjerovatno da ipak imamo osam sudnica ispada da svaki dan imamo suđenja punom parom u tih osam sudnica, ja mislim da ipak nije tako, da su sudovi, da su te sale sudske vjerovatno i prazne, nisu toliko pune. To je, ja mislim tema za medije da istraže koliko u suštini sedmično radi sud, koliko su efikasni u korištenju te tehnike koju imaju kako bi se taj jedan izgovor koji mislim da ne treba da bude razloga zašto nema dovoljno prostora da nema adekvatnog udskih procesa koji vode do određenog epiloga u nekom određenom roku. Ali ovo što je meni vrlo važno, uopće sam, evo vi kao sudija, i ne trebate govoriti o konkretnim slučajevima, više treba govoriti o pojavama, u toku jednog suđenja o ozbiljnim koruptivnim djelima, organizovanom kriminalu primjetite da bi bilo dobro da imate neki materijalni dokaz ili nešto što bi jako pomoglo u, u rješavanju tog procesa i dovelo do određenog, da kažem adekvatne dobre odluke. Da li vi uopće imate mogućnost kao sudija da zatražite novi materijalni dokaz u sudskom procesu koji nije izveden od strane tužioca i koji naravno nije uvršten kao dokazni materijal i od strane branioca? Vi ili neki drugi član sudskog vijeća.

NENAD ŠELEDA

Evo to vam je jedna dilema na koju vam vrlo jasno, direktno i konkretno odgovoriti. Zna i jedno od načela koje je postojalo u bivšem zakonu zove se načelo materijalne istine. To načelo ukinuto, zna i sud ne provodi načelo materijalne istine. Da bi me shvatili šta hoću da kažem, bitno vrlo konkretan i rekao sam jasan. Zna i u optužnici koju je podiglo tužilaštvo uopće nije bitno, govorimo o tužilaštvu kao stranci u postupku. Kaže da je izvršilac krivih nog dijela drža i nož u lijevoj ruci i tako dalje ubo oštećenog trupa u predjelu srca i da je nakon ukazane ljekarske podlegao i tako dalje. Zna i ovo sam uzeo suštinu šta hoću da kažem. U dokaznom postupku provedeno je vještačenje po vještaku medicinske struke, naravno odgovarajuće situacije koji je specijalista za to, i on je u svom nalazu utvrdio da se to desilo, da je optuženi držao nož u desnoj ruci, a piše u lijevoj u optužnici. Nekada, po starom zakonu sud bi izvršio ponovo vještačenje ili nad vještačenje, nadvještačenje zna i tri vještaka iz te struke, i utvrdio da je to desna ruka i presudio, ako su ispunjeni ostali uslovi, a po danas važećem zakonu sud će donijeti oslobađajuću presudu ako se sudija, e to je ono spavati, nespavati, i šta reći, jer vi ste sudija. Tužilac kaže da je lijevom, a ispada da je desnom na osnovu materijalnog dokaza, e sad. Imate li šta valja zaspati,

pa re i sada, donijeti, to je do tužioca, zana i nema na ela materijalne istine. Zna i tužilac je rekao lijevom a desilo se desnom, jer vam je vještak, govorim vam o primjeru, a mogu ja i teoretski da vam objašnjavam, kad se radi o milionima, kad se radi o finansijskom, vještaku finansijske stuke, znate kao to izgleda. Zna i ho e li sud provoditi nadvješta enje i tako dalje. Zašto, svaki vještak je zaklet, izabro ga je sud, izabralo ga je ministarstvo pravde, praosu a i tako dalje i tako dalje. Zna i nema tog na ela, nekada je to bilo tako da je odgovornost tužioca bila znatno manja u odnosu na sada, jer je sud utvr ivaao materijalnu istinu ako to tužilac nije uradio na adekvatan na in. Danas je je to, koriste i, naravno, to su maniri zapada, to su maniri Amerike i Zapadne Evrope gdje nema na ela materijalne istine. Tužioc i se dokazuju, i kad se tužilac, što pri aju i kolege strani tužioc i i strane sudije, što je bilo pravilo, da je to bilo uobi ajno kada tužilaci izgubi dva tri velika slu aja, dakle bude osloba aju a presuda da on gubi funkciju, jer je to njegova, uslovno kažem nesposobnost. Kažem vam ja sam jedno vrijeme, vrlo kratko, etrnaest mjeseci bio tužilac, i sada da ne ispadne da tužilaštvo ne valja, kad kažem ne valja, a da sud valja, ali vam govorim da su fakti taki. I to da odgovorim gospodinu, to razmišljanje da ga oslobodiš, da je ubio ovjeka ali piše lijevom, ali on je to uradio desnom. E pa sad i onaj optuženi je ovjek, i onaj tužilac je ovjek, naravno koji zastupa državu, a vi ste sudije. Sad sudije mogu biti, kad govorim fudbalske ili bilo koje, je li to vam je to. Ne možete, znate da nekada sumnjate da li je sudija svirao penal zato što je dobio pare ili to. Ne zna i ni da sudije sudova neki ili šta ja znam nije im bilo ponu ene pare ili šta ja znam situaciju kada su možda neki uzeli. Nisu bitne pare, neku uslugu ili sli no, ali valja u životu nije biran sudija, nije bitan mehani ar, valja spavati s tima ako ovjek ima razum, poštenje i tako dalje. Ne znam jesam li vam odgovorio?

BRANISLAV BORENOVI

Samo jedno, zna i tokom postupka izvo enja dokaza u pola procesa vi imate pravo da zatražite vješta enje, imate, kao sudija.

NENAD ŠELEDA

Zna i kad kažem da, da pretresom rukovodi sudija odnosno predsjednik vije a, a po zakonu, a po ZKP-u Zakonu o krivi nom postupku, prvo se izlažu dokazi tužilaštva, nakon toga se iznose dokazi odbrane i onda se oni uvode. Što ne zna i, imaju i u vidu na elo realnosti, na elo efikasnosti, na elom ekonomi nosti da sud ne može, odnosno da može promjeniti na in, slijed

izvo enja dokaza. Zna i da zasustavi izvo enje dokaz, na primjer tužilaštva i da provede recimo dokaz odbrane ako je to obrazloženo na neki na in koji je prihvatljiv. Zna i...

BRANISLAV BORENOVI

Ne niste me razumjeli, zna i ide glavni pretres, pa pretres pa tamo peti pretres i vi ste ustanovili da, da bi bilo dobro da imate još jedan dokaz, koji nema ni od strane tužioca ni od strane branjenik, a vi mislite da je bi taj dokaz pomogao vama prilikom donošenja odluke. Da li vi imate pravo i da li to koristite i da li je to uopšte mogu e da kežete, e sad ja mislim... da li je praksa? Znate ovdje u postupku nedostaje nam jedan dokaz koji mi nismo odje nismo vidjel ili kao sud, susdsko vije e tražimo i taj dokaz. Da li ste me razumjeli sada?

NENAD ŠELEDA

Sve sam vas razumio, a odgovorit u vam na sljede i na in. Zna i sud, ako je sudija pojedinac onda pojedinac odlu uje, a ako je vije e predsjednik vije a samo rukovodi glavnim pretresom, a ostala dva lana su 33,33 posto. Prekida se, i izlazi se i vije a se. Odnosno diskutujemo na na in na koji u ja sada vama re i o emu se radi. Zna i, stranka u postupku ako se opredjeli, zna i ako bi to bilo za nešto što ste vi u dilemi, vi, ako su sudije u dilemi, da li e promjeniti odluku ako to.provedu u svojoj glavi

BRANISAV BORENOVI

A fal i vam izvod iz banke od dana tog i tog koji mislite da bi mogao pokazati da je falsifikovana uplatnica ili nije?

NENAD ŠELEDA

I prekinut ete postupak i zatražiti po službenoj dužnosti jer imate mogu nost da pribavite taj dokaz, a taj dokaz vam može pokazati da je podignuto para toliko i toliko...

BRANISLAV BORENOVI

I koristi li se to u praksi, otprilike?

NENAD ŠELEDA

Ne znam šta bih vam rekao.

BRANISLAV BORENOVI

A imate pravo jer su nam rekli neke sudije da oni nemaju pravo da to rade, zna i imate mogućnost da to radite?

NENAD ŠELEDA

Imamo, ima zakonska mogućnost postoji.

BRANISLAV BORENOVI

Hvala vam, to mi je vrlo bitno da razjasnimo. Pazite ja sam ekonomista i malo sam sam sad ušao, oko toga koliko meni treba za moju logiku. Imam prijedlog zaključka, ako dozvolite odmah, pošto vidim da smo pri kraju. Pošto je za mene ovo zaista jedan pokazatelj za advokate po službenoj dužnosti da i tu imamo taj korupcioni monopol, da ga tako nazovem. Ja mislim da je vrlo važno da mi kao Privremena istražna komisija, jel zato što radimo transparentno u pokušavamo iznijeti u javnost ono što se dešava kada je u pitanju pravosuđe, da zatažimo od nadležnih institucija da dostave spisak advokata po službenoj dužnosti sa primanjima koja su ostvarila po tom osnovu u pravosuđu u Bosne i Hercegovinu, u periodu od, mislio sam 2010, ali ste rekli da imate to istraživanje iz 2015 godine u kojem imate te podatke, od 2015 do 2020 godine za svaku godinu pojedinačno, sa podatkom koliki je iznos ostvarenih primanja po osnovu pristupa Sudu Bosne i Hercegovine, a koliko po osnovu odgođanja pristupa tj. ročišta na, u pravosudnim institucijama Bosne i Hercegovine? Zapisao sam ga, upravo ovako.

DAMIR ARNAUT

Vrlo precizno postavljeno, izvolite gospodine Begiću.

ZLATAN BEGIĆ

Dakle, evo i da završimo ono što se kaže, da li sam ja u pravu ako kažem da je praksa takva da se sudovi uglavnom vezuju za optužnicu i za dokaze koje predlože stranke u postupku i da se vrlo

rijetko koristi mogu nost upravo, pozivaju i se na to da je sud nezavisni arbitar, a ne neko ko utvr uje materijalnu istinu, da tako kažem, na ovaj na in?

NENAD ŠELEDA

Da tako je.

ZLATAN BEGI

Hvala vam lijepo.

DAMIR ARNAUT

Gospo o olo izvolite.

ALMA OLO

Pošto sam na po etku postavljala pitanja sad u samo kratko. Vi ste rekli da ima oko 70 tužilaca na Tužiteljstvu Bosne i Hercegovine, a po izvještaju koje mi dobijamo 58, to je jako veliki broj s obzirom na broj predmeta. Rekli ste da ste dobili šest optužnica za ratni zlo in ako se ne varam u prethodnoj godini. Još mamje za korupciju, samo je jedna optužnica bila za korupcij, a ako po emo od principa nemo judeks sino aktore, zna i nema vašeg postupanja bez aktivnosti tužilaštva, interesuje me da li mislite da Tužilaštvo Bosne i Hercegovine, s obzirom da ima tako veliki broj tužilaca radi efikanso i da proizvodi broj optužnica, interesuje me kakav je kvalitet tih optužnica po vašem mišljenju, i samo bih tjela pojašnjenj, govorili ste o tome kada utvr ujete ovaj elemente krivi nog djela, kad utvr ujete da li je odre ena osoba po inila krivi nog djela da vam se desi da tužilac nije dobro optužio, evo rekao je da je povrije ena lijeva ruka umjesto desna, da li u toj situaciji vi sa tužiocem, da li mu vra ate da izmijeni identitet optužnice, jer svako prekora enje identiteta optužbe, razumijemo se dobro, zna i ovaj da je došlo do bitne povrede odredaba krivi nog postupka. Vi ne možete presuditi, takva optužnica e pasti na drugostepenom sudu. Da li vratite tužitelju optužnicu, izmijeni identitet optužnice, ovdje ti ne valja, ja bar tako znam, ja sam tako radila, pa mi sudija vrati, pa ja mijenjam u optužnici, pregledam sve dokaze ponovo, pa onda promjenim injeni ni opis. Eto to me intersovalo, zna i je li dovoljno optužnica, kakav je kvalitet optužnica je li efikasno tužilaštvo i ovo oko identiteta.

NENAD ŠELEDA

Evo ja koliko znam, a nisam baš, vi kažete 58, a ja kažem 70. Koliko je sutra provjeriti da budem siguran u broj tužilac, ali sigurno sam da je više od 58. Vjerovatno da imate podatak od predzadnjeg izvora jer je toliko bilo, jer znam da je bio 51 sudija Suda Bosne i Hercegovine. Ovaj to je jedna stvar, druga stvar, zna i svi imaju normu i broj završenih predmeta, odnosno tužiocima imaju broj podignutih optužnica i neke druge radnje koje se boduju da bi izijeli normu. E sad, zna i sa initi optužnicu sa 10 onih kazeta i CD-ova i iznijeti optužnicu za ratne zlo ine, je optužnica, e sad što je ona, ne znam koliko ima svjedoka, a ova nema ni svjedoka, nego je policija zaustavila auto, našla presnimljene CD-ove i zadržala u policijskoj stanici, i imamo takvih tužilaca koji iznesu takvih, šta ja znam, deset optužnica i imamo, tužilaca koji sa ine, treba saslušati pedeset svjedoka ili više, treba oti i izvršiti rekonstrukciju, ne rekonstrukciju jer to sud ini, nego oti i na lice mjesta pa vidjeti. E da li je otišao ili nije, pa piše da je pucao, o emu ste sigurno, nisu bitni samo ratni zlo ini nego i ostale situacije, pa je to vrlo komplikovana optužnica, ali se broji pod brojem optužnica, ne piše u izvješaju deset laki i jedna teška, nego piše deset, ovaj poslao na potvr ivanje, a ovaj jednu. E to su vam situacije, to su vam, evo iznijet u vam još jednu situaciju, recimo, recimo, evo sada je aktuelna trgovina duhana, i sada imate tužioca koji je podiga optužnicu, u mom sluaju ako se oduzima kamion, autobus ili tako dalje taj kamion ili autobus mora biti u dvorištu suda, ako je to duhan 40 kg, da je i 400 kilograma, ako je ovo sudnica, mora stajeti tu i moj saradnik mora sa saradnikom tužioca da provjeri i da piše na onim kesicama koliko je kilograma. Ako je to mariuhana ili ako piše 80 kg, i ako stoji pola godine u tužilaštvu i predano je, naravno da je tih 80 kg kaliralo i da nije 80, ali se mora otvoriti kesa, ali kada sam ja sudijam, ja Nenad Šeleda, mora se otvorti kesu, moj saradnik, mora se i izvaditi kad mu saradnik tužioca predaje. Ja znam sigurno kako izgleda mariuhana sad bih je prepouao da vi izvažite granu od lipe i lis marihuane, ja bih pogodio, ovo pogodio pod navodnicima, ja bih rekao šta je marihuana, a možda ne bih pogodio da je lipa ili šta ja znam. E sad vam govorim primjer da je tužilac zaključio sporazum i sve, ja kažem i, on kaže molim, pa gdje je etrdeset kilograma duhana, pa kaže u policijskoj stanici, pa to je materijalni dokaz, nije to svjedok koji nije dao iskaz jer je zaključio sporazum izme u priznanja krivice izme u tužioca. Pa gdje je duhan, daj ga, kad oduzima se kamion, daj dovezite ga, policijska stanica, ko je ve oduzeo, carinska policija i tako dalje. Dovezite taj kamion u avliju suda, u dvorište suda, da ispred suda stoji. E to su te situacije, u kojima kažem, bezuslovno da je sudija Nenad Šeleda takav. Opet ne govorim imena tužioca ili kada oduzmete te kasate, CD ove koje se masovno, sad je to spalo jer to valjda nije više izvor prihoda kako su ljudi to ostvarivali,

ali to su vam situacije da se to mora vidjeti, da i jedna i druga situacija mora vidjeti jesu li to ti CD ovi, jesu li to ti CD –ovi, optuženi izjasni se. To je to, to su, ali ho u da vam kažem, ja sam dugo u tom, u tom, ovom poslu i to je tako, i jednostavno sam takav uvijek što ne zna ni da je dobro ni da je loše, ali i vi ste radili taj posao i siguran sam da me razumijete, ne mislim da me ostali ne razumiju, nije bitno šta je ko, nego se mora poštovati ono što piše u zakonu, tako. Što se ne poštuje nemojte me pitati.

ALMA OLO

Niste mi odgovorili, oprostite, niste mi odgovorili je li mislite da je Tužilaštvo Bosne i Hercegovine efikasno i niste mi rekli kakav je po vašem mišljenju kvalitet optužnica koje do u, da li imate slu ajeva, i koliko po vama, otprilike imate osloba aju ih presuda, zbog toga što tužilac nije proveo istragu kako treba, nije pribavio dokaze na na in kako je trebao pribaviti, ili nisu zakonito pribavljeni dokazi (isklju en mikrofon)

NENAD ŠELEDA

Ja sam u ovom svom ako se ovo može nazvati izlaganje ili razgovor, ja li no mislim da je tužilaštvo najslabija karika. Ako smo mi, jedna karika, mi govorim sud, druga advokatura, mislim, i na tre u kariku tužilaštvo, mislim da je tužilaštvo najslabija karika u ovome sistemu. Naravno, ne bi bilo ni fer ni korekto, ni profesionalno ni da se spominju imena, ja ih i ne spominjem, niti u ali znate, ono što je malo prije re eno, možda bi bilo, možda bi bilo najbolje pozvati suprotnu stranu, ako je to suprotna, pozvati tužioca i sudiju i evo da uzmemo presu eni pravomo ni predmet pa da ga analiziram, kada bi vi, ne mislim na vas li no, jer vi i ovako shvatate bez primjera, kada bi na direktnom primjeru prisutni se uvjerali o emu se govori i šta se govori, i gdje su greške koje se ponavljaju i tako dalje. Zna i nisam, nisam spremam da dalje kritikujem tužilaštvo, ne sa samo Tužilaštvo Bosne i Herecegovine nego i bilo koje tužilaštvo, ali je evidentno da, kao što sam vee rekao da su relativno neiskusni, ast izuzecima, apsolutno, pa nisu ni sve sudije idealne i dobre a tužioci ne valjaju, nije ni tako. Ima i nas koji smo i ovakvi i onakvi. Kao što je gospodin malo prije rekao ima i sudija koji su i ne asni i tako dalje. Ne znam jesam li sada zadovoljio ovaj odgovor.

DAMIR ARNAUT

Hvala sudija Šeleda. Imamo zaključak gospodina Borenovića koji je precizno formulisan, imate ga već napisanog, imaju sekretari, i imaju ga također, ovaj jedan zaključak. Traži se od Tužilaštva Bosne i Hercegovine da dostavi tabelarno poredano po mjesecima za svaku od prethodnih godina, konkretno 2020., 2019., 2018., 2017., 2016. i 2015. godinu broj podignutih optužnica po mjesecu, i ovo ja predlažem zato što barem prema onom što se vidi u medijima poveća se broj optužnica u decembru i zbog toga ja mislim da bi bilo dobro da dobijemo tabelarno poredano broj podignutih optužnica od Tužilaštva Bosne i Hercegovine, poredano po mjesecu za svaku od prethodnih pet godina, konkretno 2020., 19, 18, 17, 16 i 15 –tu godinu.

Evo stavljam zaključak gospodina Borenovića na glasanje. Ko je za? I evo stavlja sada ovaj zaključak koji sam ja predložio. Ko je za? Konstatujem da je, oba zaključka su usvojena jednoglasno. Gospodine Borenoviću, vaš zaključak se šalje Vijeću ministara od nadležnih institucija, pa oni mogu dalje delegirati. Pa zato kažem Vijeću ministara i oni mogu dalje delegirati, moj se šalje Tužilaštvu Bosne i Hercegovine.

Da li ima još pitanja ili prijava za raspravu? Konstatujem da nema. Sudija Šeleda hvala vam na ovom iscrpnom svjedočenju i na saradnji koju ste pokazali sa komisijom, zaista pogotovo zahvaljujem na tome što ste o svemu govorili, ovo je jako bitno pitanje branioca po službenoj dužnosti to je definitivno nešto što Komisija treba razmotriti u svom izvještaju i eventualno prijedloge za poboljšanje dostaviti. Zaključujem ovu tačku dnevnog reda. Pralazimo na treću tačku dnevnog reda – tekuća pitanja.

Ad.3.

DAMIR ARNAUT

Gospodine Helez izvolite.

ZUKAN HELEZ

Ma evo da podijelim jedno razmišljanje s vama, i recite mi možda ako je previše, a posebno ovi koji su pravnici Begić, Alma, i ne znam, ko još, predsjedavajući. Ništa, nema problema, razmišljam da li bi bilo dobro, pošto smo mi ovdje, skoro da nema ili nema, definitivno naše sjednice da nismo spominjali slučaj Memić. Da li bi bilo dobro, ne ulazeći u meritum bilo čega da jedan zaključak u javnost da dajemo podršku pravosudnim i istražnim organima da su konačno

pokrenuli sa mrtve ta ke predmet ili slu aj Memi . Ništa više, da ne ulazim u meritum. Mislim da bi dobro bilo i, u, jer nema sjednice da nismo mi to pominjali na ovaj ili onaj na in i to je jedna od klju nih i najtežih slu ajeva sa Davidom Dragi evi em i možemo mi staviti da o ekujemo da, jer mi smo ti koji smo neke stvari pokrenuli, koliko god ovo bilo, i ovo oko Tegeltije što se desilo ima udjela ove Komisije i mislim da bismo bez ulaska u meritum, ne fale i ovaj gospodine Mekti nikoga, a posebno ne glavnu tužiteljicu, pravosudne i istražne organe, evo da su kona no krenuli sa mrtve ta ke. Mislim da bismo time pomogli porodici Memi , i da se to dovede do kraja, ne ulaze i, može to biti oslobo en, može biti, ali samo da dajemo podršku. Evo to je moj prijedlog.

DAMIR ARNAUT

Zamjenik predsjedavaju eg gospodni Mekti , izvolite.

DRAGAN MEKTI

Hvala predsjedavaju i, pozdravljam vas kolegice i kolege i po pitanju ove inicijative, ja bih rekao sljede e. Ja sam zaista svojevremeno bio jako, jako uklju en u podršku da tako kažem u otkrivanju i rasvjetljavanj konkrentih slu ajeva pa izme u ostalog i slu aja Dženana Memi a, odnosno Muriza njegovog, nastojanja njegovog oca, pa ak smo zajedno pravili i neku vrstu javnih okupljanja i protesta pred Tužilaštvom Bosne i Hercegovine, kao i što sam bio uklju en u još neke slu ajeve kao što je pravda za Davida i tako dalje. Bojim se da bi se ovo moglo iskoristi i dobiti neke druge konotacije, prije svega mislim da se mi ne bi trebali konkretno miješati u žive predmete. Ako bi dali, naravno da mi dajemo svi podršku, ne bih rekao da bi mi trebali davati podršku, ali naravno da nam je svima drago što je taj predmet definitivno se pokrenio da kažem da ima izgleda možda i dobrih da se to rasvijetli do kraja, utvrde po nioci, onda bi isto tako uz tu podršku tražiti da se glavni kantonalni tužilac ova Sarajli ka disciplinski goni, razrješi, što je zakomplikovala taj predmet, a posebno što ima još predmeta za koje bi mi mogli pozvati pa tražiti dajte tako uradite u slu aju pravda za Davida ili Pandora, ili kako god ho ete, šta ho ete. Bojim se da ne emo možda iza i iz nekog svog mandata. Mi utvr ujemo stanje u pravosu u i trebamo podnijeti izvještaj o stanju u pravosu u, a da ni naki na in ne bi komentarisali i upuštali se u komentarisanje živih predmeta, jer mogu nam se dodati razne konotacije svemu, pa izme u ostalog i politi ke. To je moje mišljenje i moj stav, uvažavaju i Zukane iskrenu namjeru i što i ja stvarno podržavam, ovaj drago mi je da je do toga došlo i jako me to raduje eto pogotovo što sam sa Murizom zajedno, da

ne kažem tako, pod navodnicima, jurišao sa građanima na tužilaštvo gdje je to bio ključni predmet i zahtjev koji smo mi tražili.

DAMIR ARNAUT

Može, naravno, gospodine Helez izvolite.

ZUKAN HELEZ

Ma gledajte imao sam dilemu. Naravno da je osjetljivo, međutim ovi neki pomaci koji se dešavaju ja mislim da to treba pohvaliti. Da li smo mi ti ili neko drugo, ali mislim da mi zastupnici imamo pravo sve, osim biti krivi na djela. Nama je sve dozvoljeno, dali su nam ljudi, što bi rekli ovim s juga Bosne i Hercegovine i legitimitet i legalitet, i mislim da imamo pravo iznijeti svoje mišljenje, ne ulazimo naravno, i ne bih želio nikada, u meritum niti da kažem svaka vlast presudite to, tako je ubio ga je ovaj ili onaj, nego jednostavno ja mislim da bi to bio jedna vjetar u leđa Komisije. Ali evo, i ne može se nikako dovesti u kontekst neka politička pozadina jer dolazimo iz SDS, SDP-a iji su programi dijametralno suprotni, ne znam, pa i stajališta oko nekih stvari i tako dalje, PDP, SDA i tako dalje, ali evo kako vi kažete, mislim to je bila moja jedna ideja, mislim da bi ohrabрили te ljude. I danas ako ste pratili, bar deset ljudi je uvijek rekao valja zaspati, osim političkog uplitanja, ja mislim da je jedan od ključnih problema strah tih ljudi. Oni imaju posla s kriminalcima, to je svugdje u svijetu tako. Dražava je neuređena, ljudi nezaštićeni, to uvijek kaže. Šeta on, šeta ovaj i tako, treba se sresti poslije presude. Zato ja mislim da ljudima u policiji i pravosuđu potrebna podrška nekih ljudi iz vrha države, a to smo mi bar u ovom segmentu, zakonodavne sere, ali zna i daleko ste iskusniji, pogotovo u ovoj pravnoj struci. Kako god vi kažete, ne bih ja želio da ulazimo u neka preglasavanja, ma ni slučajno. Mislim, moje je pravo da tražim da to hoćete ili nećete.

DAMIR ARNAUT

Zamjenik predsjedavajućeg, gospodin Mektić, izvolite.

DRAGAN MEKTIĆ

Samo još jednu rečenicu da dodam. Ne bih ih ja pohvalio ni na koji način jer oni su najodgovorniji što je slučaj Memić došao u ovakvu fazu, a izmeću ostalog i slučaj Dragičević u Banja Luci, i ovo

što su uradili, uraditli su po strahovitim pritiskom javnosti jer više nisu imali nikakav nain da iza u iz tog slu aja.Kroz šta je sve prošao taj ovjek, šta je sve morao da uradi, on je život svoj uništio da bi izvršio ovakav pritisak na pravosu e, da, da po ne da radi, i još jendom ponavljam ovo je ura eno pod strahovitim pritiskom javnosti. Da tog pritiska nije bilo ja mislim da nikad ne bi bilo završeno.

DAMIR ARNAUT

Mogu li ja ponuditi, mogu li samo ponuditi da vidimo ho emo li malo približiti. Evo dozvolite mi. Hajde da vidim.

ZUKAN HELEZ

Možemo li dati podršku gospodinu Memi . Ako ste vi iskreni u svojim namjenama, evo ne emo pominjati tu Gordanu Tadi , ja vidim gdje je klju ni problem. Znam da je ovo, ima ljudi tamo koji su izuzetno poštteni i radi jednog poštenog ovjeka. Nemoj da kažemo da su svi Gordane Tadi , ovo u stenogram govorim.

DAMIR ARNAUT

Gospodine Helez, evo na tragu smo. Dozvolite mi samo da pro itam, ja sam ve napisao dok je trajala rasprava, dakle, prijedlog zaklju ka, naravo stavljam ga na raspravu za dopunu i izmjene „Privremene istražna komisija ponavlja svoju podršku Murizu Memi u, Davoru Dragi evi u i drugim roditeljima u njihovoj borbi, na njihovoj je strani da izdejstvuje pravdu za svoju djecu te poziva nadležne organe da u što skorijem vremenu provede efikasne istrage u svim predmetima“.

Dakle, ponavljam podršku. Mislim da smo ovdje bili jasni kod saslušanja advokata Ferageta da imaju podršku, mi ponavljamo tu podršku. Ja u pro itati ponovo ovaj pa razmislite o ovome da li ima izmjena i dopuna. Gospo a olo se javila. Izvolite.

ALMA OLO

Ma nisam protiv tog zaklju ka, evo i ja sam neki napisala pa da vidimo da se dogovorimo, a htjela bih prije svega da kažem da ovo, uspavano pravosu e, mislim da smo mi probudili, stvarno i ovo što je Milan Tegeltija uradio, i sve ovo što se dešava u pravosu u, ali ne samo mi nego i mediji koji prisustvuju i prate ova svjedo enja i koji prate njihove odgovore na pitanja koja im mi

postavljamo. I ini mi se da se pravosu e probudilo iz nekog sna, neke letargije, u kojoj se nalazilo. I ja stvarno vidim koristan naš rad baš u tome. Ja sam evo, ja ne bih spominjala imena, ja sam mislila da kažem da Istražna komisija daje punu podršku organima krivi nog gonjenja koje se vode u cilju rasvjetljavanja nerješениh krivi nih predmeta. Sad je li to dovoljno, je li bolje ovo, da Komisija daje punu podršku organima gonjenja to su i policija i tužilaštvo, organima krivi nog gonjenja na posljednjim aktivnostima koje se vode u cilju rasvjetljavanja nerješениh krvi nih predmeta.

DRAGAN MEKTI

Ma ne može, to se može generalno shvatiti. Mi po korupciji najgora zemlja u Evropi, a dajemo im podršku za rasvjetljavanje nekih krivi nih dijela.

ALMA OLO

Da, pa dobro hajmo.

DAMIR ARNAUT

Izvolite gospodine Helez.

ZUKAN HELEZ

Vjerujte da se opet ovo ništa ne bi desilo, ne zbog glavne tužiteljice ni zbog ovog, ipak se ovo desilo što je bilo jako hrabrih ljudi i u policiji i u Tužilaštvu. Nije Tužilaštvo samo glavni tužilac, i ljudi su sigurno imali informacije iz sfere policije. Treba neko da oda svog kolegu da kaže i tako dalje, ne u dalje ulaziti. Zna i ima hrabrih ljudi, nima dajemo podršku, a nikako. ja mislim znam na šta se ovo cilja i odnosi. Ne može ovo biti ako smo pokrenuli jedan mali zares sad je sve uredu, nije dobro, nije naravno. Ali vjerujte da podrška ove Komisije zbog onoga svega što smo uradili skupa, posebno sa predstavnicima medija, ovo bi sve ovdje ostalo da nije tih ljudi i ovaj iskrenog i asnog pregleda onoga što se ovdje dešava i predstavnika me unarodne zajednice, posebno predstavnika Ambasade Sjedinjenih Ameri kih Država i tako dalje. I ja osjetim tu sinergiju izme u ove Komisije, predstavnika medija i predstavnika Ambasada, polako ovaj to što kažu ura a plodom i zašto to sad još ne dati vjetar u le a. E sad koja je formulacija, da samo svedemo na onaj,

ovo recimo istražnih organ, veza jednog dijela vašeg zaključka gospodine predjedavaju i u slučaju Memi da znamo šta nam je okida za ovu podršku da bi to bio adekvatan zaključak.

DAMIR ARNAUT

Naravno, gospođo olo pa gospodine Begi.

ALMA OLO

Prekidam, samo ovo malo da povežemo slučaj Memi i slučaj Dragi evi. Neki dan je bila rasprava u Vijeću Evrope o ispunjavanju naših obaveza posrijemnih obaveza. Između ostalog je navedeno da Bosna i Hercegovina krši važeće propise oko slučaja okupljanja grupe Pravda za Davida. Ja sam kao predjedavajuća Komisije zahtjevala da to uđe u izvještaj, naš koji će se objaviti na našoj veb stanici. Gospođa iz SNSD-a i gospođa iz HDZ-a, su izričito protiv toga, ne daju da to ni uđe u izvještaj. Mladen Bosić kaže ja insistiram na tome zato što piše Pravda za Davida, jedva nekako dogovorimo. Ja kažem pusti Mladene, Boga ti kad budemo mi na dnevnom redu samo Bosna i Hercegovina, onda će morati objaviti. Neće ljudi ni da se objavi. Tako da ne znam, procjenite. Mislim da ne bude da smo mi politički nastrojani da se ova dva slučaja riješe. Da smo mi ta grupa.

DAMIR ARNAUT

Samo gospodin Begi, da ujedemo gospodina Begi.

ZLATAN BEGI

Poštovane kolegice i kolege ja mislim da je ovo što je kolega Damir formulisao sasvim uredu, podrška porodicama, a nemojte da neko podržava nekoga zato što radi svoj posao. Podrška parlamentarcima zato što su došli u Parlament, podrška sudijama što su otišli u sud, podrška profesorima što predaju, znači ovo je podrška porodicama i uz poziv institucijama da nastave raditi svoj posao. Ja mislim da je ovo kolega Damir jako lijepo sročio. Mi trebamo, po mom mišljenju dati podršku porodicama, a nadležne institucije nisu trebale da dozvole da dođe do toga. Eto toliko.

ZUKAN HELEZ

Slažem se, a evo može, pa zato što do sada nisu radili, zato što se javio neko novi ko rizikuje svoj život. Znači dajemo podršku tim ljudima, ne dajemo podršku onima koji nisu radili, ali evo.

DAMIR ARANUT

Naravno, evo gospodin Begi pa gospodin Mekti .

ZLATAN BEGI

Znate šta je, ovaj može se i ne biti sudija. Ne mora sudija, pravnik ima širok dijapazon poslova. Ako neko sjedi da bi primao sudijsku platu i sada trebamo ga mi tetošiti da radi svoj posao tužioca ili sudije, pravnik može biti državni službenik, može osnovati advokaturu, može biti notar.

ZLATAN BEGI

Pa znam ja to, mislim da vodimo bezrazložnu raspravu doista, mislim da smo na istom fonu ali šta ja znam eto kako god. Meni se ovo što je kolega kolega Damir pro itao jako dopalo, e sad naravno evo mogu nosti da još popravimo ako možemo, nemam ništa protiv.

DAMIR ARNAUT

Dopustite mi da, mislim, da smo. Izvinjavam se gospodine Mekti u, dat u vam rije . Samo da ponovo pro itam, dakle „Privremena istražna komisija ponavlja svoju podršku Murizu Memi u, Davoru Dragi evi u i drugim roditeljima na njihovoj ustrajnosti da izdejtstvuju pravdu za svoju djecu te poziva nadležne organe da u što skorijem roku provedu efikasne istrage u svim predmetima. Mislim da je ovo gradirano ta no kako treba, za sad, pa da vidimo kako e i i. Zna i ciljano je gradirano ovako, zna i ako neko ima nekih izmjena i dopuna, naravno, ovo nije zakovano. Izvolite, zamjenik predsjedavaju eg gospodin Mekti

DRAGAN MEKTI

Hvala, ovo što je pokrenuto sa mrtve ta ke i što je pribavljen novi dokaz, to je uradio Muriz Memi i Ifet Feraget, i ne vidim dakle razloga zašto bi mi vamo podržavali nekog drugog i pružali podršku nekome drugom. Sasvim dovoljno za mene i prihvatljivo ovo što je predložio Damir Arnaut, dajemo podršku porodicu na tome što su istrajali i pozivamo ove organe da to dovedu do kraja. Evo za mene je ovo prihvatljivo.

ZUKAN HELEZ

Poštujem Ferageta, pazi da sad ne ulazimo, jedan od prvih ljudi koji je otišao kod ovjeka ku i, ja i predsjednik Nikšić otišli smo, ali ne u to da ponavljam. To bi trebao trebao svaki da uradi kod Memića. Ali ne može Ferager ili bilo ko imati dokaze sa nebesa. Zna se odakle idu dokazi, neko je dostavio te dokaze i pomogao u tom dokazivanju. Ne može sjesti advokat i napisati svoj dokaz, zna i dokazi su iz MUP-a, opet je to neko dao. Evo ne čemo ništa (isključeno mikrofonom).

DRAGAN MEKIĆ

A što taj iz MUP-a nije dostavio odmah.

ZUKAN HELEZ

Isključeno mikrofonom.

DAMIR ARNAUT

Mislim da smo stvarno, mislim da se razumijemo. Hoćemo li onda glasati. Trebam li ponovo pročitati ovaj zaključak. Ko je za ovaj zaključak? Jednoglasno je usvojen. Imam li još prijavljenih za ovu tačku dnevnog reda. Nema. Zaključujemo ovu... nisam zaključio.

DRAGAN MEKIĆ

Samo ako dozvolite malo da ja... izvinjavam se sad kad smo bilo dolje u Mostaru (isključeno mikrofonom), kad smo dogovorili onu konferenciju 18 i 19 je li tako, negdje da smo predvidjeli tu konferenciju i da smo za tu konferenciju izlicitirali više imena, ovi iz NDI traže da dostavimo ta imena između u ostalim imamo ova imena koja smo izlicitirali dole, koja smo predložili, zna i predstavnici tužilaštva, sudova, istraživačkih novinara, advokata pa čak i nevladinog sektora i da to bude jedna tematska konferencija na kojoj će biti i tužioci i sudije i da oni su prihvatili da to organizuju i tako dalje. Dole je bio zaključak da ja i Damir odaberemo ta imena ili da sada odaberemo, odredimo sada, da utvrdimo ta imena, da im dostavimo da oni mogu pripremati i pozivati ljude na tu konferenciju.

DAMIR ARANUT

Dobro, hajde da onda usvojimo zaključak da ovlašćujemo, da Komisija ovlasti gospodina Mekića i mene da predložimo NDI, naravno u konsultacijama sa ostalim članovima Komisije da predloži

imena NDI za potrebe navedene konferencije. Ko je za? Evo usvojeno je jednoglasno i mi ćemo biti onda u konsultaciji sa svim članovima prije nego bilo šta pošaljemo. Hvala vam.